

Naročnina
dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugos-
laviji 90 Din, za
inozemstvo 100 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1stolp. peti-vesta
maloglasni po 150
in 2D, večji oglasni
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
D. Pri večjem o-
naročilu popusti
Izide ob 4 z (izra-
rezen, pondeljka in
dneva po prežniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Kopirski se ne vračajo, ne frankirano
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon šte. 50, upravnishva šte. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.659 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

XII. Prosvetni večer -- literarni se vrši danes zvečer ob 8. uri v Ljudskem domu.

Dr. Č--a:

Nemčija in vzhod.

Z ozirom na veliko napetost med Anglijo in Rusijo, ki v sedanjem momentu obvladuje ves svetovni politični položaj, je zelo važno vedeti, kakšne so smernice Nemčije v pogledu na vzhodni problem, kajti od njenega držanja v tem pogledu je, oziroma bo veliko odvisno, kako se angleško ruski spor konča.

Predvojna rusko-nemška kriza je datirala pravzaprav od berlinskega kongresa, ko je očitni mešetar Bismarck pripravil Rusijo ob uspehu zmag nad Turki. Sicer je Rusija še enkrat neposredno pred odslovlitvijo kancerja Bismarcka ponudila Nemčiji obnovitev vzajemne pogodbe pod pogojem, da jo sklene Bismarck osebno, a bila je ta gesta bolj diplomatska poteza kot izraz vzajemnosti med Berlinom in bivšim Petrogradom. Končni fa- cit je bil: neizprosna vojna l. 1914.

A kot drugod se je i tu do temelja vse izpremenilo. L. 1917. so pod nemškim varstvom potovali v plombiranih vagonih boljševiki iz Svice preko Nemčije v Rusijo in pravzaprav je težko reči, kdo je več pripomogel do razkroja ruske fronte: ali Ljeningova agitacija iz Petrograda in Moskve, ali denar in agitacija z nemške strani z generalom Hoffmannom na čelu. Ista usoda je združila dose- danja zaveznika v javna. Wirth in Rathenau sta na začudenje Evrope sklenila v Rapallu nemško-rusko pogodbo. Očitanja, da je po- godba vsebovala i vojaške obveznosti, sta te- dad oba zaveznika odločno demantirala. In vendar se je dokazalo, da jih je vsebovala! Morda se bo izkazalo tudi to, da sta se zavez- nika sporazumela v tem, da ob ev. vstopu Nemčije v Društvo narodov Rusija ne vstopi, ker je dovolj eden... Še pred kratkim je Ci- čerin kategorično izjavil, da Rusija ne misli nikakor na kak vstop v to družbo! Dejansko je v tej dobi hotela Nemčija vreči vse karte na Rusijo in se z njeno pomočjo gospodarsko opomoči. Bivši podtajnik v zunanjem minist- rstvu, sedanji veleposlanik v Washingtonu, baron Malzahn, je gradil le na tej tezi. — Go- tovo je, da tudi sedaj obstojajo ozke zveze naprej, saj ima Nemčija le koristi. Ko je vla- da v Moskvi l. 1921. začela z novo ekonomsko politiko (Nep), se je po rapalski pogodbi nemški kapital kar vsipal v Rusijo in ne- dvomno je, da se je Nemčija gospodarsko dvignila le z rusko pomočjo. Koncern Otto Wolff je organiziral ves uvoz surovin iz Rusije in uvoz gotovih produktov vanjo; koncern Krupp železno in kemično industrijo, Luft- hansa promet (na zunanji), a Fernbach ekspla- tacije gozdov, da imenujem najvažnejše. Nemška vlada je za l. 1926. votirala 100 mi- lijonov mark kredita (še ne izčrpan!) in sicer v lastnosti garanta, če pride do denarnih ne- sporazumljenj. Trenotno prevladuje v nem- škem zun. ministrstvu Schubertova angleško- francoska orientacija z močnim poudarkom na zunanji. Zdi se, da tudi Nemčija čaka, kako se bo razvijalo sedanje gospodarsko in politično trenje v Rusiji. Ravno linijo ji brani kitajski problem, ker računa, da se s svobodno Ki- tajsko razvije i skrajni kitajski šovinizem proti vsem tujcem, tedaj i proti Rusiji. Mo- mentana pasivnost ruske diplomacije (morda vsled boleznii Čičerina?) pa — čakanje, ven- dar vedno v dobrih odnosajih, katerih ne sme moliti tudi ne eventualno približevanje — Poljski!

Kratko se da reči, da stoji Nemčija na- pram Poljski: Gewehr beim Fuß! Mi veru- jemo, da bomo dobili nazaj koridor in Dan- zig, da bomo dobili nazaj gornjo Slezijsko! Ta- ko pravijo vsi. Stresemann ob priliki lo- carske pogodbe kategorično odklonil skleni- tev enake pogodbe glede vzhodnih meja in Nemčija se krčevito brani demontirati vzhod- ne vojaške trdnjave. Brez dvoma nemški na- rod dejansko nobenega naroda ne sovraži tako kot Poljakov. Smatrajo jih za nižje sto- ječe; ker stoji v pogodbi, da ima Liga na- rodov pravico korigirati poljske meje, če se izkaže, da Poljska ni v stanju vzdrževati reda v teh pokrajinah, zato razbobnaajo vsak slučaj, vsako nesrečo, vsak vlak, ki eventualno sko- či s tira. V ljudeh predvojnega tipa se je ro- dil celo fantastičen načrt, naj Poljska vrne koridor, a Nemčija bi dovolila zasedbo Litav-

ske, da pride Poljska do morja. V gospodar- skem oziru smatra Nemčija Poljsko za agrar- no deželo, obkroženo od drugih agrarnih držav, tedaj z uvozom edino v Nemčijo. Zato pa naj da Nemčiji koncesije glede industrije in trgovine. Poljska smatra obratno gornjo Slezijsko kot koridor za predmet, ki je indis- kutabel, iz razloga, ker koridor ni kak novum, predvsem pa, ker je prebivalstvo koridora 80 odstot. poljske narodnosti. Poljska trdi, da se pri dobri volji od strani Nemčije lahko najde modus vivendi. Nemčija je ubirala do sedaj drugo pot: preko treh baltičskih držav obiti Poljsko pri vходу v Rusijo. A težave so

v tem, ker sta državi Estonka in Letonska poljsko orientirani.

V celoti se kaže na zunanji v nemškem zunanjem ministrtvu prepričanje, da bosta obe državi skupna razmerja uredili na lep način, a prave karte so tu najbolj skrite. Polj- ski premog, drugi zemeljski zakladi v Poljski so ogromni. Poljska je vmesni člen med Nem- čijo in Rusijo. Ne bo li gospodarska plat obeh diktirala posnemanje Bismarckove politike, ko je dal v dobi sklepanja zvez Italiji na zna- nje, da vodi naravna pot v Berlin preko Du- naja, v tem slučaju pa v Moskvo preko — Varšave?

Dr. Baltič in dr. Pirkmajer odstavljena.

ZA LJUBLJANSKO OBLAST IMENOVAN DR. VODOPIVEC, ZA MARIBORSKO DR. SCHAUBACH.

Belgrad, 3. marca. (Izv.) Danes je bil podpisan ukaz, s katerim se imenujeta za ve- lika župana v Ljubljani dr. Vodopivec in v Mariboru sodni svetnik dr. Schaubach. No- tranji minister dr. Boža Maksimović je dal brzogajen nalog obema dosedanjima velikima županoma dr. Baltiču in dr. Pirkmajerju, da takoj izročita vse posle novo imenovanim županoma. Usoda dosedanjih velikih županov še ni končno veljavno rešena. Pač pa je go- tovo, da se ne bosta več vrnila. Oba dose-

danja velika župana dr. Baltič in dr. Pirk- majer sta se zadnje dni mudila v Belgradu, kjer sta se na vse načine trudila po svojih prijateljih, da bi imenovanje novih velikih žu- panov preprečila. Vsi ti napor i in intrige nju- nih prijateljev so bile zaman, kajti vse njuno eksponiranje za samostojno demokratsko stranko je take narave, da se njuno sklice- vanje na to, da sta dobra uradnika, ni moglo vpoštevati.

Politični položaj v sedanjem momentu.

VAŽNA SEJA RADIKALNEGA KLUBA V PONEDELJEK. — NEUTEMELJENE NADE SA- MOSTOJNIH DEMOKRATOV. — DEMOKRATSKA ZAJEDNICA BI RADA VSTOPILA V VLADO.

Belgrad, 3. marca. (Izv.) Radikalni klub je sklical na ponedeljek sejo. Na tej seji bi se imela rešiti vsa važna vprašanja, ki so na dnev- nem redu, to je vprašanje sklicanja glavnega odbora radikalne stranke in vprašanje sestave glavnega odbora radikalne stranke. Spopadla bi se nezasedena mesta in eventualno bi se pre- tresalo vprašanje predsednika radikalne stranke, ki je najtežje. Nadalje bi se razpravljalo o vprašanju razmerja med strujami v radikalnem klubu. Sicer so se osebne napetosti med člani radikalnega kluba v zadnje čase ublažile. Ven- dar so še vedno težave za enoten nastop radi- kalnega kluba. V to vprašanje spada tudi ostav- ka notranjega ministra. Čeprav to vprašanje ni toliko važnosti, da bi moglo radi njega v radi- kalnem klubu priti do sporov, vendar se v opozicijskih krogih skušajo z Maksimovićem vprašanjem delati težave radikalni stranki, preko nje pa vladi. Kljub temu pa se lahko že sedaj z vsoto gotovostjo trdi, da opozicija v tem pogledu ne bo imela posebnega uspeha. To je opozicija tudi sama uvidela. Zato spušča v javnost predvsem vesti o razširjenju sedanje vladne koalicije. Zadnje dni so vsi opozicional- ni listi pisali o močni in enotni fronti opozicije. Danes pa že javljajo možnost vstopa kako opo- zicijske stranke v vlado. Predvsem so zelo živahno na delu samostojni demokrati, ki za- trjujejo, da bodo vstopili v vlado, ampak da bi se morali preje glede tega sporazumeti z dr. Korošcem, ker vedo, da od dr. Korošca ne mo- rejo pričakovati nobenih posebnih ugodnosti.

Zato je že vnaprej jasno, da so nade sam. demo- kratov brez vsakršnega izgleda na uspeh. Na- čelno se razmišlja vesti, da je demokratska za- jednica zasebno stopila v zvezo z nekaterimi radikalnimi prvaki ter da se z njimi pogaja za vstop v vlado. Te vesti so v toliko značilne, ker kažejo, da je opozicija v borbi, ki se je v zad- njem času precej poostрила, popustila in je uvi- dela, da je borba v sedanjem trenutku neume- stna in bi znala opozicija z ozirom na to izgubiti še tiste male izgleda, ki jih še ima z ozirom na demokratsko obtožnico. Demokrati sami iz- javljajo, da ima njihova obtožnica proti notra- njemu ministru Maksimoviću samo ta namen, da bi se zmanjšal njegov vpliv, da bi ga even- tualno prisilili k ostavki. Ker so te namere zelo prozorne, zato radikali na nje ne reagirajo, ne glede na to, da je položaj Maksimovića sa- mega tudi v radikalnem klubu precej omajan.

Danes so nekateri demokrati zatrjevali, da ne bodo obtožnice vložili prej nego v drugi po- lovec marca, tako da bi na ta način parlament lahko popolnoma nemoteno delal in nadaljeval proračunsko debato. Po 1. aprilu pa bi prišla obtožnica na dnevni red. Po tej obtožnici se de- demokrati nadejajo, da bi moglo priti do Maksi- movičeve ostavke, nato da bi se razširila koali- cija z demokratsko zajednico. V poslednjem času kaže demokratska zajednica brezdvoma veliko pripravljenost za vstop v vlado. Pri tem pa hoče imeti svojo žrtev, ki naj bi bil Boža Maksimović. Ker ta žrtev ni velika, jo radikali lahko sprejmejo. Tako zatrjujejo demokrati.

Minister Serbec predloži nov cestni zakon

INTERPELACIJE RADI KULUKA. — NEOKUSEN NAPAD SAMOSTOJNEGA DEMOKRA- TA NA MINISTRA SERNECA. — MINISTER SERNEC DA TEMELJIT ODGOVOR INTERPE- LANTOM, POSEBNO PA SAMOSTOJNEMU DEMOKRATU. — KULUK SO UVEDLI RADI- ČEVCI. — MINISTER SERNEC PREDLOŽI V KRATKEM NOV MODEREN CESTNI ZAKON. — ZBORNICA Z OGROMNO VEČINO IZREČE ZAUPANJE MINISTRU SERNECU.

Belgrad, 3. marca. (Izv.) Današnja seja narodne skupščine je bila zelo mirna. Na dnevnem redu sta bili dve Zaničevi interpe- laciji o kuluku in o stanju cest ter njih vzdr- ževanju na Hrvatskem in v Slavoniji.

Obe interpelaciji imata isti značaj in sta bili vloženi že pred šestimi meseci. Bistvo interpelacij je protest proti ministrski nare- dbi od maja 1926. Ta naredba je bila izdana od znane RR koalicije. Za to naredbo nosijo glavno krivdo radičevci sami, če sploh krivda obstoja. Zato je bilo nerazumljivo obnašanje radičevcev, kajti oni so tvorili kader tistih, ki so proti ministru protestirali. Kljub njho- vim protestom je skupščinska seja, ki je tra- jala ves dan, potekla v lepem miru. Gradbeni minister ing. Dušan Serbec je žel aplavz ogromne večine skupščine. Zanimivo je, da se naporov opozicije ni udeležila nobena dru- ga stranka. Opozicijskih poslancev je bilo v skupščini zelo malo. Vladna večina je bila zbrana v celoti.

Najpreje je gradbeni minister ing. Dušan Serbec odgovarjal na to interpelacijo in iz- vajal, da obstojajo na Hrvatskem državne in deželne ceste. Za vzdrževanje deželnih cest je bila tako zvana tlaka, ki se je odplačevala. Obenem pa so bile še druge državne uredbe, ki so urejale vzdrževanje teh cest. Z minist- rsko odredbo iz l. 1926. pa se je po preobratu vpeljana praksa v toliko spremenila, da je Hrvatska v tem dobila polno avtonomijo, da se ceste upravljajo na enak način, kakor za časa avstro-ogrske monarhije. Glede kuluka izjavlja ing. Serbec, da je odločno proti nje- mu in da se bo boril proti njemu. Ravno Ju- goslovanskemu klubu se je posrečilo kuluk odpraviti. Kuluk se na Hrvatskem ni izvajal. Kolikor se je izvajal, se je izvajal le v neka- terih občinah. Kjer pa se ni izvajal, niso dr- žavne oblasti storile nobenega koraka proti dotičnim občinam. Izjavlja, da bo on sam v najkrajšem času, najkasneje pa takoj po spre- jetju proračuna, predložil narodni skupščini

zakon, ki bo uredil vsa ta vprašanja in na moderen način uredil vprašanje vzdrževanja cest, kompetenco državnih oblasti in kompe- tenco samoupravnih oblasti. Izjavlja, da bo vse tozadevne predloge vpošteval in da je ravno njegov namen, ugoditi zahtevam pre- bivalstva v splošno dobrobit.

Dr. Zanič s tem odgovorom ni bil zado- voljen. Izjavil je, da je dotična odredba proti- zakonita in da se je kuluk po Hrvatskem vpeljal in da mora z ozirom na to odločno protestirati. Zahteva, da se te in podobne metode razveljavijo. Poskuša dokazati, da so vse ceste v Hrvatski in Slavoniji državne in da jih mora ta v polnem obsegu podpirati in vzdrževati. Dr. Zanič je govoril zelo dolgo. Za njim je dobil besedo sam. demokrat Bran- ković, ki je govoril v istem smislu. Radičevca Rude Bačinić in Stjepan Matijević sta go- rila o cestah v Dalmaciji in napadala seda- njo vlado, češ, da ne stori mnogo.

Nato se je dopoldanska seja prekinila.

POPOLDANSKA SEJA.

Na popoldanski seji je govoril sam. de- mokrat Demetrović. Med drugim je na- padel ministra Serneca radi njegovega pisma, ki mu ga je poslala blejska občina in v ka- terem je prosila za podporo za most. Posla- nec Demetrović trdi, da je Dušan Serbec v tem pismu dejal, da se bo informiral pri od- boru SLS. To smatra kot strankarstvo in pravi, da se to ministrovo postopanje ne sme odobravati. Bivši minister za javna dela Mi- lorad Vujičić izjavlja, da je interpelacija pravzaprav brezpredmetna, da je delo bivše- ga ministra, kakor tudi sedanjega povsem pravično in pravilno. Z ozirom na to mnenje se interpelacije ne bi smele vzeti v pretes. Demokrat Radojević govori o slabem stanju cest v Srbiji. Radičevac Kelemina je govoril o cestah v čakovskem okraju. Neudorfer pa sploh o stanju cest na Hr- vatskem. Neudorferjev govor je bila obtožba Kežutića, ki je član njegove stranke in ni ničesar storil.

Gradbeni minister ing. Serbec odgo- varja vsem predgovornikom in izjavlja, da so se govorniki dotaknili vprašanj, ki se ne tičejo interpelacije, ki govori samo o cestah na Hrvatskem in v Slavoniji. Na tem ozem- lju se po Zaničevem mnenju morajo smatrati vse ceste kot državne in bi se morale vzdrže- vati iz celotnega državnega proračuna. To je nesmisel. Tako bogata zemlja, kakor so Sla- vonija, Hrvatska in Srem bi na ta način imele vse na račun celokupnega proračuna. Ostale pokrajine, kakor n. pr. Slovenija, ki plačuje velike davke za vzdrževanje občinskih in de- želnih cest, ne bi imele nič. Istotako je v Srbiji, kjer plačujejo samouprave razne dav- ke za vzdrževanje cest. Kar se tiče odloka ministrstva od julija oziroma maja 1926, se je samo uredilo plačevanje iz državnega prora- čuna za nekatere ceste na hrvatskem ozem- lju. Ze ta ureditve je bila več kot dobra. Ona pa se ni objavila v »Službenih Novinah«, ker glavna kontrola ni pristala. Tu mora namreč podati glavna kontrola svoje mišljenje z ozi- rom na to, da gre za materialne izdatke.

Kar se tiče zakona, ki velja na Hrvatskem, opozarja Zanič in drugi govorniki, da je treba tu delati na razdelitev zakonodajstva in na raz- delitev Hrvatske na dve ozemeli, eno je pro- vincialna, drugo po vojna krajino. V provinci- alni krajini je ostala tlaka, ki dolžna način, kako morajo posamezniki podpirati vzdrže- vanje cest. Odlok, katerega Zanič napada, je do- ločil, da se ceste na Hrvatskem, Slavoniji in v Sremu vzdržujejo tako, kakor v Avstrogrski. Tlako in kuluk so v novi državi vpeljali radi- čevci in naj se Zanič obrne na nje. Kar se tiče očitka Demetrovičevega glede blejskega mostu, minister izjava: Zelo sem hvaležen Demetro- viću, da se je navedlo to vprašanje, ki se me osebno tiče. Demetrović je dejal, da ne more imeti vame zaupanja, češ da sem velik stran- kar. Da se bo videlo, v čem je stvar, bom po- vedal, kakaj gre. Ne gre za to, da sem jaz stran- kar, temveč sem mnenja, da sem bil primoran k samoozbambi in da je strankarstvo na drugi strani. V Sloveniji imamo cestne odbore. Po na- šem zakonu morajo n. pr. za graditev mostu preko Save na Bledu cestni odbori plačati eno tretjino, dežela pa dve tretjini. Ti cestni odbori so dolgo obstojali. Demetrovičevi prijatelji, sa- mostojni demokrati, so te cestne odbore, o ka- terih se tukaj govori, razpustili in nastavili ge- rente. Prva posledica tega je bila, da so se do- klade poročale od 150 na 450 odstotkov. Kakor vidite, se ni niti najmanj zboljšalo. Sedaj so ti gerenti preučali, pa so strankarski prijatelji g. Demetrovića izvedli za cestne odbore v Slo- veniji nove volitve. Tako se je zgodilo, da se je

z gerenti poskušala doseči večina v cestnih odborih. Pa niti to ni bilo dovolj. Tedaj so oni javili sami svoje strankarske prijatelje. Zgodilo se je, da so predsedniki teh cestnih odborov njihovi ožji prijatelji. Jaz bi moral vprašati cestne odbore, kako naj se reši vprašanje mostu preko Save. Lahko se postavi lesen most za 250.000 Din in cestni odbori bi od tega plačali eno tretjino. Lahko pa se postavi betonski most za 1.500.000 Din. Tedaj bi ljudstvo moralo plačati 500.000 Din. Zato sem vprašal naš odbor. V tem okraju, o katerem sedaj govorimo, pa so bili pri oblastnih volitvah izvoljeni trije poslanci, ki so vsi trije naši. Noben od Deme-trovičevih prijateljev ni dobil mandata. Jaz sem vprašal takozvane gerente in ljudstvo, ali hoče plačati stroške ali ne. Mislim, da je to pravično in v principu demokratično, da o stroških, ki se nalagajo, predvsem odloča ljudstvo, ne pa od raznih ljudi imenovani gerenti, ki nimajo zupanja ljudstva. (Živahno odobravanje.)

Ko je minister končal svoje razlaganje, je dobil besedo hrvatski federalist Mate Jaga-tić in stavil predlog, s katerim se prehaja na dnevni red: nezaupnica za vlado.

Za njim je vstal poslanec Jožef Skober-nin in izvajal, da je minister dal zadovoljiv odgovor in dal besedo, da bo s svoje strani storil vse, da bo predložil nov cestni zakon, ki bo na najboljši način rešil to vprašanje. Zato predla-ga, da vzame skupščina ministrovo izjavo z odo-bravanjem na znanje in da preide na dnevni red.

Nato se je vršilo glasovanje. Skupščina je z ogromno večino sprejela predlog posl. Sko-bernetca. Na ta način je skupščina na današnji seji izrekla gradbenemu ministru ing. Dušanu Sernecu popolno zaupnico. Izid glasovanja je bi sprejet s ploskanjem.

Kredit za cesto Št. Ilj--Veljka nakazan.

Belgrad, 3. marca. (Izv.) Finančni minister je danes podpisal akt, s katerim se za novo cesto Št. Ilj--Veljka takoj nakaže kredit iz letošnjega proračuna v znesku 1 in pol miliona dinarjev. S tem se bo zgradila važna cesta na severni meji naše države. Vezala bo apaško kotlino in obmejne kraje z Mariborom. Grad-beno ravnanje v Ljubljani bo takoj pričelo z delom, da bo cesta do avgusta letos gotova. Za časa, ko so bili radičevci na vladi, finančni minister ni hotel podpisati tega kredita, dasi-ravno je bila vsota še v starem proračunu do-ločena.

Dr. Šavnikova tajna okrožnica.

Belgrad, 3. marca. (Izv.) Na popravek fi-nančnega delegata dr. Šavnika, češ da ni izdal za 1. 1927. nobenih tajnih navodil radi izterje-vanja in predpisovanja davkov, ozir. dohodnine v Sloveniji, odgovarjamo, da se čudimo, kako more delegat to zanikati. G. delegat je izdal vsem davčnim oblastem v Sloveniji okrožnico, v kateri daje referentom navodila, kako naj 1. 1927 vršijo svojo službo. G. delegat ve, da naši poslanci ne morejo izdati imena uradnika, ki je poročal našim ljudem o dr. Šavnikovi okrožnici, da ga ne bi zadele posledice. Nepo-bitno dejstvo je, da se ni v nobeni drugi pokra-jini naše države davčni vijak navijal tako, ka-kor v Sloveniji, kjer je delegat finančnega mi-nistra dr. Šavnik.

Vprašanje sporazuma med Belgradom in Sofijo

Gradee, 3. marca. »Tagespost« objavlja uvodnik o vprašanju sporazuma med Belgra-dom in Sofijo. List naglašja, da se je bolgarska javnost o priliki tiranskega pakta obnašala na-sproti Jugoslaviji popolnoma korektno in ni po-kažala nikake škodoželjnosti. Le enkrat so stopili sofijski uradni krogi iz rezerve: ko je bil Stjepan Radić govoril za združitev Bolgarije z Jugoslavijo, so naglasili, da je mogoč spora-zum samo na podlagi popolne neodvisnosti. List pravi, da so nade na sporazum med obema državama precej velike. Glasilo bolgarskega zunanjega ministra je ob imenovanju novega francoskega poslanika Darda za Belgrad pi-salo: »Bolgarija se veseli, da bo imel Dard pri-liko, da nadaljuje svoje delo za sporazum med Sofijo in Belgradom.« — Priznalno piše list o jugoslovanskem delu v južni Srbiji: »Nepobit-no dejstvo je, da je jugoslovanska vlada v zad-njih osmih letih zelo veliko storila za povzdigo kulture in gospodarstva v južni Srbiji; osem-letna mirovna doba že kaže svoje dobre posled-ice; število analafabetov je padlo, nove pridobitne možnosti so se odprle.«

Jugoslovanski delegati za mednarodne konference.

Belgrad, 3. marca. Kot delegati naše drža-ve so imenovani za pripravljeno razorožitve-no konferenco v Ženevi dne 21. t. m.: bernski poslanik Milutin Jovanović, stalni delegat pri Društvu narodov K. Fotić, general Kalafatović in fregatni kapitan Marijašević; za gospodarsko konferenco v Ženevi dne 4. maja: londonski poslanik dr. Djurić, vseučiliški profesor dr. To-dorović, stalni delegat pri Društvu narodov Fotić in tajnik belgrajske industrijske zbornice Čurčin; za konferenco Unije za mednarodno pomoč predsednik Jugosl. Rdečega kriza in K. Fotić.

Dnevnicе oblastnih poslancev.

Dnevnicе za poslance naj se odpravijo, pravi g. Bukovec v Kmetijskem listu. Kako se pa bodo kmetje delavci in obrtniki kot po-slanci mogli odtrgati, da bodo prihajali v Ljub-ljano? Poslanci SKS že mogoče, če je Pucelj prinesel velike fondе iz Belgrada, toda SLS takih fondov nima. Predlog za odpravo dne-vnic je predlog proti kmetiskim, delavskim in obrtniškim poslancem. Ta predlog je stavil tajnik SKS.

150 Din na dan je preveč. Toliko ne zaslu-ži kmet niti s parom konj. 100 Din je dovolj, modruje dalje g. Bukovec. To je ono znano pucljevsko šparanje. Kakor je Pucelj v Kme-tijskem ministristvu tako šparal, da so vse kmetijske naprave konec jemale, tako hoče Bukovec šparati v oblastni skupščini, da bi še njeni poslanci ne mogli delati.

Pomislimo na delavca, ki gre k seji. Doma nič ne zasluži, v Ljubljani plača stanovanje in hrano. Za vse to, za svoje življenje v mestu in za svojo družino doma, dobi 150 Din. Ali je to preveč?

Priznamo, niso vsi delavci in za nekatere teh 150 Din morda ni toliko važnosti. Toda če poslancu od teh 150 Din kaj ostane, jih bo desetkrat, ne enkrat porabil, ko se bo vozil po deželi na zahtevo svojih volivcev.

Če bi veljal Bukovečev predlog za 100 Din, bi poslanci sploh ne mogli delati nič drugega kot prihajati k sejam. Svojih volivcev bi ne mogli obiskovati, četudi bi bilo neobhodno potrebno, da pride poslanec v kako občino. Ne morda za politično agitacijo, ampak za poto-vanja in za delo, ki je nujno zvezano s poslan-sko dolžnostjo, za to je prav, da so dnevnicе take kot so. Po predlogu SKS, bi skupščina plačevala po 100 Din, pa bi volivci od svojih poslancev nič ne imeli.

Končno se je g. Bukovec spravil še na ljubljanske poslance, češ tem ni treba nobenih dnevnic, saj so itak v Ljubljani. Vsaj ta pred-log naj bi SKS pomagal, da bi z njim agitirala po deželi. Pa je neumnost predebela, da bi ji kdo verjel. Res, tisti dan, ko je seja, ljubljans-ki poslanec manj škode trpi kot drugi, ki pride z dežele. Toda kadar mora pa ljubljans-ki poslanec med svoje podeželske volivce, pa zapravi toliko več časa in denarja. Da torej tudi ljubljanski poslanec lahko izvršuje svoje poslanske dolžnosti na deželi, zato mora imeti sredstva. In to sredstvo je dnevnicа.

Igra tajnika SKS je očividna. Dočim radič-evci v Zagrebu, Splitu in drugod, kjer imajo večino, določajo večje dnevnicе kot 150 Din, hočejo slovenski radičevci s svojimi demago-škimi predlogi na cenen način pridobivati vo-livce ali pa — če bi se njihovi predlogi spre-jeli — onemogočiti vsako delo oblastnih po-slancev.

V izzivanju in žaljenju

naše večine v oblastni skupščini se »Jutro« kar ne more dovolj izbljuvati. Inferiornost prista-šev SLS to je zdaj njegov vodilni motiv, okoli katerega grupira svoje pamflete v člankih in beležkah. Včeraj se je pa povzpelo celo do te superiorne surovosti, označiti poslance večine z eno izjemo vse skupaj »za nezrele politične samosrajčnike«. — Mi ne moremo na to pro-vokantno, v ostalem pa brezmejno bedasto in smešno pisarjenje SDS-arskega glasila zopet samo to reči: Ko bi danes v naših oblastnih skupščinah sedela SDS-arska večina, in bi jo mi le s kako besedico razžalili, bi se ta večina z vso iz časov PP-režima znano borbenostjo znesla nad manjšino in jo najmanj iz dvorane ven pometala. Toda ta inferiorna SLS-arska večina nezrelih političnih samosrajčnikov kvit-tira vsa nezaslišana zasramovanja in zasmeho-vanja od strani manjšinskega tiska z največjo obzirnostjo napram manjšini. Da, eno je, kar stoji tudi v političnem boju visoko nad vsem in kar je za »Jutro« previsoko, da bi to sploh razumelo, in to je: kultura!

Kulturno in politično zrelejši.

Zerjavovsko glasilo za podeželsko ljud-stvo, »Domovina«, krepko nadaljuje, kar je začel dr. Dinko Puc. Tudi ona pravi, da so ti-sti liberalni škriec in špisarji, ki so volili iz duševne lenobe in toposti SDS, »kulturno in politično najzrelejši volivci«.

Kmet, ki bereš »Domovino«, ali ne čutiš, da ti ta list, ki ga ti plačuješ in naročaš, plju-je v obraz. Ni dovolj, da »Domovina« opsuje vse, kar je podeželskemu ljudstvu lepo in sveto, ni dovolj, da ima v vsaki številki celo vrsto napadov na katoliško duhovščino, na cerkev in cerkvene naprave, še kmetsko po-deželsko ljudstvo je začela z »Jutrom« vred zasramovati in grditi.

»Domovina« povsod iz vseh kmetiskih hiš! Kdor bere »Domovino«, podpira zasra-movalca kmetiskega stanu!

Izločitev občin in okrajev

Ker so sedaj oblastne samouprave začele delovati, se mi zdi važno opozoriti javnost na člen 4. zakona o razdelitvi države na oblasti, ki se glasi:

»Posamezne občine ali posamezni okraji se smejo tekom prvih pet let, ko stopi ta uredba v veljavo, izločiti iz svojih oblasti in pripo-jiti drugi oblasti, ako pristanejo na to njih

samoupravna predstavništva in oblastna skup-ščina oblasti, kateri se hočejo pripojiti ter odobri njih sklep minister za notranje posle po pristanku ministrskega sveta. Čez pet let se smejo take izpremembe izvršiti samo po zakonu.«

Ker je ta uredba stopila v veljavo 28. aprila 1922, poteče gornji petletni rok 28. aprila 1927, tako da imamo torej le še kratek čas za praktično uporabo gornjega določila. Treba je torej občine in okraje opozoriti na gornjo do-ločbo, da se pravočasno zganejo in napravijo primerne sklepe, v kolikor želijo izpremembe oziroma izločitve iz ene oblasti v drugo.

Glede izločitve kake občine iz ene oblasti v drugo, je zakon popolnoma jase, kakor je tudi jase na prvi pogled glede izločitve celega okraja iz ene oblasti v drugo. Pri okrajih bi človeka le motilo dejstvo, da se doslej še niso oživotvorile okrajne skupščine. Mislim pa, da ta ovira ne postoji, ker obstojijo na Štajerskem okrajni zastopi, ki se morajo smatrati za ozem-lje na Štajerskem kot okrajna samoupravna predstavništva. Koder pa ni okrajnih zastopov, bi se mogel celi okraj izločiti iz oblasti v drugo oblast le na ta način, da bi v se prizadete ob-čine enega okraja potom svojega predstavn-štva napravile sklep za izločitev iz ene oblasti v drugo.

Izločitev občine ali okraja iz ene oblasti v drugo, je po gorenjem naziranju likvidna za-deva, izvzemši okrajna predstavništva. Nastane pa vprašanje, ako lahko v oblasti sami sklene v smislu gornjega člena posamezna občina, da se hoče iz enega okraja izločiti in pripojiti k drugemu. Po mojem mnenju je to vprašanje rešiti pritrdilno. Kajti, ako lahko posamezna občina ali okraj do stavljenega roka s pritrdit-vijo svojega predstavništva in predstavništva one oblasti, kateri se želj priklopiti, sklene iz-ločitev iz ene oblasti in pripojitev v drugo ob-last, lahko tembolj prizadeta občina v eni in isti oblasti sklene izločitev iz enega okraja in pripojitev k drugemu. To vprašanje je zelo važno za one občine oziroma okrajne zastope, ki so z svojo dosedanjjo dodelitvijo k temu ali onemu okraju nezadovoljne.

Položaj v Šanghaju.

London, 3. marca. (Izv.) V Šanghaj so dospelé nove britanske čete z dvema topni-škima baterijama in se izkrcale. Na potu so nadaljnja ojačenja. — Združene države so poslale še pet vojnih ladij, tako da razpo-la-gajo sedaj z 2500 možmi pomorskega voja-štva.

Generali in častniki Sunove armade so večinoma prešli h Kantoncem. Tudi med mostvom se vedno bolj širi volja, da se pri-druži kantonskim četam.

Pogajanja med voditelji severne in južne armade potekajo ugodno ter je pričakovati, da pride do sporazuma in enotne fronte. Spo-razum se je v toliko že dosegel, da se je bojna četa preložila iz Šanghaja 150 milj proti vzhodu na bregove jezera Taiho.

V Šanghaju, 3. marca. (Izv.) Po umiku ar-made generala Sunčuanfanga iz Sunkiangja je nastal nov položaj na forti. Fronta južne ar-made sega od 10 milj južno od jezera Taiho

Ko so se sklepa določila glede razdelit-ve države na oblasti, ni bilo pričakovati, da samoupravne skupščine okrajne in oblastne skoro skozi pet let ne bodo mogle delovati. Za to je sedaj povsem naravno, da mora pristojna oblast rok čl. 4 zakona o razdelitvi zemlje na oblasti podaljšati za nadaljnjih pet let, da se da prizadetim občinam in okrajem prilika, da se lahko učinkovito poslužijo te zakonite do-ločbe. Vsekakor pa je prizadete občine oz. okraje treba opozoriti, da naj iz previdnosti že sedaj nujno sklenejo ev. izločitev in zaželeno pripojitev, da bo lahko oblastna skupščina še pravočasno pred 28. aprilom t. l. v tako izlo-čitev oz. pripojitev z svojim sklepom privolila.

Dr. Ogrizek

Beležke

△ Na galeriji dvorane, kjer je zasedala ljubljanska oblastna skupščina, je bil tudi mali Moric od »Jutra« in slišal, kaj so si med seboj priznavali tudi pristaši SLS, ki so bili na gale-riji in ki so izjavljali: Ti (opozicija) — so »iz-javljali« — so pa le drugačni tiči, kakor pa naši! — Ali je kje kdo, ki tega ne verjame, da so pristaši SLS na galeriji to izjavljali o teh tičih in da je mali Moric to vse slišal? Nemogo-če, da bi kdo tega ne verjel, ker je to vendar zgodovinsko dejstvo. Ker stoji to vendar zapi-sano v »Jutru«, najresnejšem listu, kar jih je svet kdaj imel, stoji zapisano v njegovi 53. šte-vilki od četrta 3. marca 1927.

△ Za »Vodnikovo družbo« agitira »Jutro« in piše: Vsak narodnozavedni Slovenec, vsaka narodnozavedna Slovenka bodi član »Vodni-kove družbe«. — Slovenec... Slovenka... Kakšna narodnost pa je to, ki se naenkrat po-javlja v »Jutru«, ki slovenske narodnosti do-slej sploh ni poznalo? In kam so se naenkrat zgubili narodno zavedni Jugoslaveni, ki so edini vredni, da postanejo člani »Vodnikove družbe«? Zares ko bi ne stalo tam v »Jutru« zapisano »Za Vodnikovo družbo«, ki misli, da agitira za Mohorjevo družbo, ko se obrača na narodno zavedne Slovence in Slovenke.

Italijanske vojne priprave

Angleški list »Referred« objavlja senza-cijonelno poročilo o italijanskih vojnih pri-pravah. Italija koncentrira ogromne vojaške mase, ki so popolnoma opremljene za vojno. Po ladjedelnicah se z mrzlično naglico grade najmoderneje vojne ladje. Muničijsko skladišče v Rimu, ki je bilo ves čas po vojni za-tvorjeno, je začelo obratovati; istotako so obil-o zaposlene muničijske tovarne. Državna suknarna v Pratu je dobila ogromna naročila. Livarne v Ansaldo in Ilvi ter topilnice v Li-guriji delajo noč in dan. Pri trdnji Breda v Milanu so naročeni tanki in mitraljeze. Čast-ništvo in strokovno mostvo se poziva na orož-ne vaje, armada se reorganizira. Z eno besedo: Italija pripravlja vojno. »Referred« pravi, da Italija sanja o Malti in Tunisu, o Dal-maciji in francoskem primorju ter poziva Francijo in Veliko Britanijo, naj preprečita peklenške italijanske načrte.

Z italijansko zunanjo politiko se peča tu-di »Manchester Guardian«, in sicer posveča uvodnik italijanskim politikusom na Balkanu, ki stremijo predvsem za tem, da se Jugosla-vija izolira. S tem postaja vprašanje zblizanja med Jugoslavijo in Bolgarijo aktualno. Toda, pravi list, ako bi pakt z Bolgarijo ne obsegal tudi Rumunije, bi se razbila Mala antanta in če ne bi obsegal Grčije, bi se položaj na Bal-kanu le še poslabšal.

»Sunday Express« razpravlja o vpraša-nju, zakaj Italija ni pristala na Coolidgejev predlog glede razorožitvene konference. Pi-še: G. Mussolini želi ustreči Washingtonu ka-kor tudi želi sodelovati z britansko politiko; toda nedavno ga je italijanski francoski obve-ščevalni oddelek obvestil, da obsega franco-sko-jugoslovanska zvezna pogodba tajno klav-zulo, ki predvideva brzi razvoj jugoslovanske mornarice po francoskih načrtih in računa na tesno sodelovanje med obema brodograrna v slučaju spopada ene ali druge izmed obeh držav z Italijo. Francosko mornariško mi-nistrstvo je tako zainteresirano na jugoslovans-kem pomorskem programu, da je dovolilo Jugoslaviji, ker francoske ladjedelnice ne zmorejo dela, da naroči tri podmornike pri

britanskih trdnjah. Jugoslovanska komisija se v tej zadevi že pogaja v Angliji. Načelnik ita-lijanskega pomorskega štaba, admiral Acton, je opozoril Mussolinija na znatno poslabšanje italijanskega strateškega položaja, kadar bo jugoslovanski mornariški program izvršen, ker bo morala Italija istočasno braniti svoje dolge obale na vzhodu in zapadu. Dalmatin-ski otoki predstavljajo odlično bazo za jugo-slovanske podmornike.

Ta poročila angleških listov zaslužijo po-zornost predvsem zato, ker kažejo, da se vsaj del angleške javnosti usmerja v protitalijan-skem zmislu.

Za zblizanje med Jugo-slavijo in Madžarsko.

Budimpešta, 3. marca. (Izv.) Listi objav-ljajo izjave, ki jih je dal dr. Marković čas-nikarjem. Marković je rekel, da cilj njegovih prizadevanj ni kaka zveza držav — donavska federacija ali kaj podobnega, marveč le nova samostojna gospodarska politika obdo-navskih držav, ki bi odgovarjala njihovim skupnim interesom. Ravno tako Jugoslavija nikakor ne namerava motiti prijateljskega sporazuma med Ogrsko in Italijo. Pogajanj za ogrsko svobodno luko na Reki Jugoslavija nikakor ne gleda postrani in ne smatra, da bi bila naperjena proti njej.

Odnosaji med Italijo in Nemčijo.

Berlin, 3. marca. (Izv.) »Germania« ob-javlja dopis svojega rimskega poročevalca, pod naslovom: »Razpoloženje v Rimu.« Med drugim navaja, da se je v Palermu osem dni mudila nemška šolska ladja »Hamburg« kot prva nemška vojna ladja v italijanskih vodah po mnogih letih. Toda niti ne italijanski list ni o tem poročal niti besede. To dejstvo, pravi list, je zanimivo za presojo odnosov med Italijo in Nemčijo.

Daruite za ljudski sklad SLS!

Državna obrtna banka.

ODGOVOR GOSPODU FRANCHETTIJU.

V torkovem »Jutru« odgovarja gospod Franchetti na notico v »Slovenec« o državni obrtni banki. On izvaja, da se je od početka zasnovanja te banke slovensko obrtništvo borilo, da dobimo v Ljubljani podružnico, pri tem pa trdi, da ima edino zaslugo za to »Zveza obrtnih zadrug«, koje načelnik je ravno on sam. Drugi elementi pa da smo bili protivni, posebno ob podpisu delnic. Kot plačilo za to delo si je g. Franchetti seveda zaslužil upravno svetništvo.

Toda g. Franchetti si lasti to veliko slavo večinoma po krivici. Za podružnico v Ljubljani kakor tudi za centralno Obrtno banko se je zelo trudila tudi naša Jugoslovanska obrtna zveza. Brigali pa so se tudi naši poslanci že tedaj, ko se je zakon snoval, pa tudi tik pred občnim zborom, ko se je doseglo že nekaj dni pred, da se osnuje podružnica v Ljubljani, dočim se je, kakor se sedaj vidi, g. Franchetti pogajal le za svoj mandat in tudi že določal bodoči upravni odbor podružnice in bančnega ravatelja.

Med sotrudniki za ustanovitev banke je bila tudi Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, posebno član pripravljalec odbora, g. dr. Ples. V svojih izjavah pa se g. Franchetti tudi nekako gerira za legalnega zastopnika onih delnic, ki so jih podpisale razne zadruge. Resnica je, da je Z. O. Z. po g. Franchettiju pošiljala zadruge pripravila za podpis delnic, obenem pa tudi prošnjo, da naj se vodi evidenca in sporoči Z. O. Z., koliko da bodo posamezne zadruge podpisale. Ta evidenca je služila g. Franchettiju potem le zato, ko je šel v Zagreb in Belgrad, da se pogaja za mesto v upravnem odboru. Zadruge so delnice podpisale v imenu svojih članov, ti pa so različnih strank, kakor ste videli pri zadnjih volitvah v zbornico, ste v veliki manjšini med obrtniki!

Tudi tega ne more g. Franchetti utajiti, da ni izrazil pristaš SDS. Iz vsega tega jasno sledi, da g. Franchetti ne moremo smatrati za pooblaščenega, da zavzema mesto upravnega svetnika Obrtne banke, ter si prisvaja zasluge za ustanovo podružnice v Ljubljani kakor tudi centrale v Belgradu.

Tudi izjava, da Vas je poslala večina akcijonarjev v Belgrad, ne drži in tudi ne more držati. V celem je 375.000 delnic. Od teh odpade na državo 40 odstot. = 150.000. Ostane še 225.000. 3 delnice imajo en glas, torej je 75.000 glasov. Ker ne sme noben delničar imeti več kot 25 glasov, in sme zastopati k večjemu še enega, ste imeli k večjemu 50 glasov, pa še to v slučaju, če ste podpisali 75 delnic (50 : 75.000). Drugih Slovencev delničarjev ni bilo na občnem zboru.

Facit je, da g. Franchetti zastopa v upravnem svetu Državne obrtne banke slovensko obrtništvo proti njegovi volji. Zato ne predstavlja ne večine slovenskega obrtništva ne slovenskih delničarjev banke.

Jugoslovanska obrtna zveza.

Najnovejša moda
Poudre Mon Parfum
Bourlois - Paris

Izpred sodišča

Dijak Ivan Metelko — prost. V jesenskem porotnem zasedanju je bil 14letni dijak Ivan Metelko zaradi poskušene roba v menjalnici v Koldovski ulici na podlagi krivdoreka porotnikov na tri leta težke ječe obsojen. Porotniki so ga bili z 9 proti 3 glasovom krivim spoznali. Sedaj pa prienaša »Uradni list« objavo deželnega sodišča, iz katere posnemamo, da je obsodba razveljavljena in kazensko postopanje proti Metelku ustavljeno. Kakor izvem, je deželno sodišče predlogu zagovornika ugodilo, kazensko postopanje obnovilo in na podlagi novih poizvedb in izjav psihiatrov obsodbo razveljavilo. — Tako je mogoče ena mlada eksistenca za življenje rešena.

Glasba v Sattnerjevi „Tajdi“.

Kakšna je? Impresionistična? ekspresionistična? futuristična? klasičistična? romanska? nemška? orientalska? Nobena izmed teh, ampak sama svoja, specifično Sattnerjeva, jasna, logično dosledno grajena, pa jo vzemi po melodiji ali harmonični ali kontrapunktični strukturi. Takšna je, kakršnega se je skladatelj vedno kazal: nikoli ostarele, ampak vedno s časom korakajočega, pa nikoli tudi v to ali ono strujo se slepo zaleteloga, pač pa vedno vse novejšje pojave previdno preiskujajočega in nove pridobitve previdno tehtajočega, zvestega reku: omnia probate, quod bonum est, tenete. Vse dobe, vse struje so mu podajale glasbeni material, ki ga je po svoje predelanega uporabljal v vseh ostalih delih, pa tudi v tej operi. On ne mara v glasbi govoriti jezika, ki bi ga razumela komaj ena, dve desetorici izbranih, z vso novejšjo glasbeno prevejanostjo natrpanih strokovnjakov, ampak govoriti hoče jezik, razumljiv množicam, vsem prav vsem hoče najvišjo umetnost napraviti dostopno, vsem hoče odpreti pogled v nje tajne, vse, to hoče najprezema dušo in jo pretresa v njene globine plemeniti, z vsemi drugimi sredstvi neizrazni čar.

In res bo vsakdo, ki želi plemenitega

• Vse preizkusite, kar je dobro obdržite.

Kaj se godi doma

Petletnica kat. omladine v Mariboru.

Proti koncu meseca februarja je minulo 5 let, ko je bilo društvo Katoliške omladine ustanovljeno po prizadevanju nekaterih dobrih mladeničev v mestu. Dal se je pregovoriti sedanjí vojska društva ter prevzel ne lahko delo v svoje roke. S pomočjo dobrega odbora, posebno še predsednika, se je posrečilo dvigniti društvo do tolike višine, da lahko v vsakem oziru tekmuje z drugimi organizacijami in v mnogih ozirih tudi prednjači pred drugimi društvi, posebno kar se tiče števila društvenikov (135) ter vsestranskega delovanja.

V spomin te obletnice priredi društvo v nedeljo ob pol petih zvečer v Götzovi dvorani velik glasbeni koncert, pri katerem nastopijo vsi glasbeni odseki z lepimi na novo naštudiranimi komadmi po sledečem sporedu: Godba na pihala: 11. oddelek, začelniki: 1. Stole: Rovereto, koračnica; 2. Schneider: Moje sree, valček; 3. Schneider: Nevilta, galop. — Slavnostni govor. — Godba na lok: 4. Verbič: Planinski pozdrav, koračnica; 5. Herman: Tamba pesem; 6. Berg: Lepota, valček. Odmor. — Rumburaški zbor: 7. Miletič: Hrvatski napjevi, potpuri; 8. Bosiljevac: Sve se raduje, valček; 9. Adamič: Narodne pesmi, potpuri; 10. Hoffman-Bajuk: Tiha noč, valček. — Godba na pihala: 1. oddelek. 11. Flotov: Marta, ouvertura; 12. Straus: Lepo petje, valček; 13. Gounod: Faust in Marjeta, potpuri; 14. Fillekrus: Omladinska koračnica; 15. Državna himna.

Odbor prav ljudno vabi vse cenjeno občinstvo k tej izredni slavnosti ter prosi, da blagovoli veliko dvorano Union napolniti do zadnjega kotička, ker le tako bo mogoče društvu zasledovati višji cilj: prekvapitev mladine z verskim mišljenjem. — Odbor.

Zadoščenje našemu županu.

Javnosti je še v spominu, kakšen krik so zagnali demokrati, ko je za časa PP-režima veliki župan Baltič našega župana g. Fr. Poljanca odstavil. neulegoma revizijo njegovega poslovanja zaukazal in potem novo postavljenemu gerentu na-

ročil, da mora Poljanca na vrnitev zneska nekaj enad 5000 Din tožiti. Demokratiški gerent se je seveda z veseljem temu odzval in tožba se je pričela. Skoraj pol občine je moralo pričevati, pa glej, vse ni nič pomagalo; to dni je izšla razsodba, ki daje kruto žaljenemu g. Poljancu, ki ga je občina med tem v novih volitvah zopet na županski stol poklicala, sijajno zadoščenje. Gerentova tožba je na celí črti odbila, ker se je izkazalo, da je bilo županovo postopanje na celí črti pošteno; župan Poljanec si ni nobenega občinskega denarja pridržal in je nasprotno še občini njemu dolžna. — Občina mora vse pravne stroške v znesku 8000 dinarjev plačati. Za ta veliki znesek je torej vsled te iz trie zvitke demokratske pravde občina oškodovana. To bodo občani veselí nad takim uspehom demokratskega gospodarstva!

Nov požig na Gorenjskem.

Iz Ortočelj nam poročajo: Na pusti torko po polnoči je začelo nenadoma goreti pri posestnici Merliji Fende v Ortočljah. Požigalec je odtrgal desko s stropa, kjer so shranjeni butare, in jih zažgal. Ker je domači pes začel silno lajati, so se dečnati prebudili in s pomočjo sosedov ogenj pogasili. Doktor je ležal po tleh sneg smo luili mir pred požigalci; zdaj pa izgleda, da so že zopet začeli s svojim zločinskim delom na Gorenjskem. Zopet bo treba organizirati nočne straže s sodelovanjem erožništva, da zločinci že vendar enkrat pridejo v roke pravice.

Napad na rešilni avto.

Včeraj ponoči, ko je bil pozvan avto ljubljanske rešilne postaje v nujnem slučaju v Rogoško Slatino, da prepelje neko težko bolno gospodično v deželno bolnico, bi ga zadelo kmalu težka nesreča, ko je vozil v smeri iz Ljubljane proti Kranju. Zločinska roka je namreč nastavila preko ceste debel hlo, sofer g. Zganjar v temi hloa ni opazil in je avto gladko prevozil hlo, seveda ne brez opasnih sunkov. Ako bi šel preko hloa manjši avto, bi ga zadelo gotovo težka nesreča. Hlo so nastavili brzokone neznanec v nameri, da oropajo pasante prvega avtomobila, ki bi prišel mimo.

Slovinci v Italiji

Bruno Camus.

Fašistovski glavarji so si razdelili Istro takole: V Pulj komandira poslanec Nraci; v Kopru advokat De Petris in v Pazinu Bruno Camus. Italijani sami so prepričani, da se tem ljudem sploh ne dajo najti primerni namestniki, kajti takih krvočelnežev Istra danes nima. Istrski prefekt Cavallieri se lahko mirno izprehaja v Pulj v šijanskem gozdu. Tudi njegova navodila tem resničnim gospodarjem Istre, kako naj strahujejo mirno ljudstvo, so bila odveč. Po Istri kroži glas, da so bila ta navodila čisto določena, da so se zlagala z metodami istrskih škvaldrstov, ki so v Kostaboni vpili: »Hočemo videti slovansko kri!«

Za danes naj samo opišemo dogodek, ki nam bo pokazal enega izmed teh treh glavarjev v pravi luči. Bruno Camus predstavlja danes vsa oblastva v Pazinu. On je kot podžupan načelnik občine, ker nima občina stalnega podestata; Bruno Camus je tudi predsednik bolniške blagajne in tudi milici komandira sam kot major. In če bi bilo še kako drugo ugledno mesto v Pazinu na razpolago, bi si ga Camus gotovo pridržal zase. Med meščani, tudi italijanskimi, in med fašisti samimi je ta slavo-hlepni in objesni mož naravnost obsovažen. Zato si skuša v zadnjem času pridobiti naklonjenost revnejših, t. j. predvsem kmetov. V ta namen je kot občinski načelnik dal odpreti občinsko mesnico, ki seče meso po znižani ceni 8 lir kg. Samo pravega mesarja še nima g. Camus. Napravil se je k mesarskemu pomočniku, ki je zaposlen v drugi

zasebni mesnici, in zahteval od njega, naj pride sekati meso v občinsko mesnico. Delavec ni hotel ubogati. Vnel se je preprič, delavec je imel toliko več poguma, ker je sam fašist in brat občinskega fanika. Camusa je mesar zmerjal z najhujšimi psovskami. Končno sta se oba fašista zgrabila in mesar je Camusa prav pošteno nasekal. Camus je dal nato mesarja aretirati. Naslednjega dne pa je mesarja izpustil njegov brat Colombi, občinski tajnika. Camusa je mesar zmerjal z najhujšimi zinskimi mesarji brzojavil prefektu v Pulo, naj da takoj zapreti vse mesnice v Pazinu. O tem svojem energičnem koraku je obvestil Camus nekega svojega prijatelja, ki je tudi fašist. Ta je Camusa posvaril, češ da se je preneglil. Camus je nato takoj stekel na pošto in poslal prefektu drugo brzojavko, da je v Pazinu vse v redu in da preklicuje prvo.

Ali je ta človek še pri zdravi pameti?

Katoliška organizacija in „Balilla“.

Italijanska zbornica bo te dni odobrila dopolnilni dekret k zakonu o »Balilli«, ki prepoveduje »telesno, moralno in duševno vzgojo mladine« vsem drugim organizacijam, torej tudi katoliškim. Zakon pa dopušča obstoj organizacijam, »ki imajo povečini verske smotre«. Papež je v znanem pismu na kardinala Gasparrija izrazil upanje, da spada med te tudi »Katoliška akcija« in da se bo ta akcija lahko mirno nadalje razvijala. Pa se je oglašil v sredo »Popolo di Trieste«, češ, dobro vemo, za živahen glasbeno dramatični razvoj tako potrebni, je opera polna. Posamezna glasbila so svojemu značaju primerno pisana, od tod ta velika živahnost in bujna pestrost, ki jo človek takoj v prvih taktih začuti. Ta harmonična instrumentalna pestrost in lepota je toliko, da je človeku mestoma kar skoro žal, da se izpremeni in izguje. In če upoštevamo še pestrost in živahnost melodičnih demistekov, ki se venomer prikazujejo v novi iznajdljivosti, bi poslušavec pogosto resnično iz notranje potrebe zaklical kakor Jezve solenu: »Stoj! prelep si, da bi želež in svoj prestol nasledniku prepustil!« K.

Novi rod.

Veliki prevrati v zgodovini so navadno tudi prelom s starim življenjem. Ne vemo še danes, kaj bodo sedila bodoča stoletja o svetovni vojni in njenih posledicah, a živo občutimo, da svet še vedno vre in kipi, kot da bi se pripravil na nekaj novega, ki bo pretrgalo z vso tradicijo in zapeljalo človeštvo v nove struge.

Ce naj verjamemo, da uravnava posebna zakonitost ne le življenje in red v svetu, ki je izjem človeka, marveč tudi pota, po katerih hodijo narodi in stoletja v stoletja, potem ni nič bolj naravnega kot to, da se prelje v našem času življenje narodov v novo smer. Kaj je pač kriza, v kateri se danes vsa Evropa zvija, drugega kot dokaz, da mora biti v njenem življenju

čemu so služile verske organizacije; še več, zahtevamo, da zginejo tudi organizacije z večinoma verskimi smotri (Katoliška akcija, prip. ur.). Kajti pri vzgoji mladine mora prevladovati država kakor povsod drugod. — Nato pa popisuje list, kako je za versko vzgojo poskrbljeno že v »Balilli« in zaključuje: »Iz tega izhaja, da fašistovska država poskrbi za vse; a država hoče biti sama.« Popolovo pisanje izdaja strupeno sovraštvo proti cerkvi, sovrastvo, ki je rodilo tudi celo vrsto štanok tega lista proti slovenskim duhovnikom. Zanimivo je, da je tržaški prefekt »Popolo« zaplenil.

Skrb podestatov za blagor občin.

Ko je fašistovska vlada odpravila župane in uvedla podestate, je ta svoj korak zagovarjala pred javnostjo predvsem s trditvijo, da so bili župani eksponenti strank, ki so se pehale za občinski stolček, da bi prišle do občinske blaginje; župani so bili navadno ljudje, ki niso imeli potrebnega znanja, da bi lahko upravljali občine. Fašistovska vlada bo postavila na čelo občin izurjene ljudi, ki bodo uvedli v občinske domove varčevanje... In kaj se danes dogaja? Poglejmo samo na Primorskem. Podestati so večinoma tuji iz mesta. Ko so zasedli svoja mesta, je bila prva njihova skrb ta, da so si uredili občinske prostore prav po mesino. Tako so v nekaterih krajih podestati vpisali v proračun postavke za ureditev prostorov, ki gredo od 25 do 40 tisoč! To je varčevanje! Ta postavka znaša v proračunu tinjanske občine 24.000 lir. Pa tudi nase niso podestati pozabili. Zakon pravi, da podestati opravljajo svojo službo brezplačno. V resnici pa si podestati odmerjajo prav masine plače. Drugi pa nimajo stalne plače. Zato pa si dobro zaračunajo poti in dnevnice. Še poslanci bi jih skoro zavidali. Varčevanje torej na vseh koncih in krajih. »Varčevanje« podestatov na Primorskem se v zadnjem času tako stopnjuje, da je pričelo vznemirjati celo tiste, ki so podestate imenovali. Tako je n. pr. pred dnevi videmski prefekt izdal dekret, v katerem opozarja podestate, da morajo po zakonu opravljati svoje delo brezplačno. Drugo vprašanje je seveda, ali misli prefekt resno s tem dekretom. Saj je bolj ko gotovo, da ostane le pri opozorilu.

Zlobna mistifikacija fašistovskega tiska.

Z ozirom na zaključek incidenta v Krkavcih piše uradno glasilo fašistovske stranke »Popolo di Trieste«, da sta tržaški škof Fogar in puljski prefekt Cavalieri našla pot, ki vodi do zadostnega sporazuma (concudato), da se razčisti nejasni položaj, ki je nastal na ozemlju jurisdikcije tržaške škofije, na katerem prebivajo mešano Italijani in Slovenci. »Popolo« pravi nadalje, da mu ni poznano besedilo konkordate, poučen pa je, da vsebuje »popolno priznanje avtoritete fašistovske države.« »Popolo« izraža svoje zadoščenje, da se je »malenkostni incident v Krkavcih zaključil na ta način in zaključuje: Fašistovska država radi afirmacije režimskih načel ni torej pripravljena za kompromise v nobeni obliki niti takrat, kadar bi šlo, kakor v tem slučaju, za čisto profesionalna vprašanja.

»Popolo di Trieste« laže. Ni res, da bi bil sklenjen kak konkordat (celo pismeni) med tržaškim škofom in puljskim prefektom glede službe božje v cerkvah v občinah z mešanim prebivalstvom. Pač pa je res, kar je tudi »Slovenec«. Že poročal, da je tržaški škof dovolil, da se vrši poleg slovenske prkeže tudi italijanska v krkavski cerkvi, kjer je bila že svoječasnno v navadi dvojezična pridiga. Gre torej samo za Krkavce in ne morda za vse istrske fare, ki spadajo pod tržaško škofijo. Škof naj gre sklepate konkordate s prefektom! Škof naj sklene s prefektom konkordat, v katerem »striktno« (»srigido riconoscimento«) priznava avtoriteto fašistovske države tudi ko gre za čisto profesionalna (cerkvena) vprašanja?

Kdor ve za ozadje krkavskih dogodkov, ve tudi, zakaj »Popolo« tako laže. »Popolo« je s svojimi grozilnimi članki proti župniku Silvaniju in slovenski duhovščini v Istri izval ogabno gonjo proti Silvaniju in tržaškemu škofu. »Popolo« ostaja danes s takim pisanjem sebi zvest in nadalje hujska fašiste v Istri k novim zločinom proti slovenski duhovščini.

Sime Črvar ponesrečil. Ko se je župnik v Zrenju č. g. Sime Črvar vozil iz Opatja proti Zrenju, je nenadoma padel vzrak z voza. Ponesrečenec je hudo poškodovan po hrbtu in se sedaj zdravi doma. Domači verniki hvalijo Boga, da je dobri Sime sploh ostal pri življenju. Saj je znano, da je župnik Črvar silno šibkega zdravlja, odkar so ga fašisti pretepili. Zelimo g. župniku, da bi čimprej okreval in se vrnil na delo, ko je Istra prav v teh časih tako potrebna bodrila in tolažbe.

skem redu neka velika pogreška, katere je vrgla svet v strašno klanje, in katere bo davila narode tako dolgo, dokler ne bodo upostavili pravega reda. Če je tu vzrok, radi katerega je padel svet iz tečajev, potem nikar ne upajmo, da bo dosegel zopet pravi ritem, dokler ne bo reda v njegovem mehanizmu.

To je vodilna misel mladega gibanja, ki je vzvalovalo po veliki katastrofi, preko sveta in zajelo v svoj tok vse mlado življenje. Nikjer te misli ne odnevaajo tako glasno kot v mladi Nemčiji, kjer se je ta val tudi sprožil. Znano je, kako zajema ta novi tok vedno širše in širše plajš mladega rodu in mu kaže pot v lepšo bodočnost. Na široko se mu odpira obzorje in njegov pogled ne sega več le do tja, kamor more bruhati nemški top; meje domovine se razmikajo daleč gori na sever in doli na jug in tja do Oceana, kjer živi drug narod in odmeva drugačna govornica, nekdanj sovražna, a danes blagovneča, prijazna. Uvideli so, da ni sila in sovraštvo zidar narodne blaginje, da je le njen grobokop. Le iz medsebojne strpljivosti bo vzklilo novo življenje, iz bratske ljubezni pa bo zasijala zarja lepših boljših dni. Tako so se mladi razmislili in tudi osmerili.

Ta misel se razvija v močno drevo, ki proži svoje veje dalje in dalje. Vse do letošnjega leta je ostala omejena med Nemci na mladinsko gibanje, ki se izraža v mnogoterih mladinskih glasilih in ki je prevevalo obilna zborevanja novega dijaštva. V javno življenje, zlasti politično, se ni kaj posegalo. Centrum sicer ima svoje posebne mladinske krožke, a tam niso te

Dnevne novice

★ **Nevarno je zbolel** č. g. župnik Valentin Bernik v Komendi. Priporočja se v molitve!

★ **Konkurzni razpis.** Potom okrožnice je razpisana župnija Zgornji Tuhinj v kamniški dekaniji. Rok za vlaganje prošelj se zaključuje dne 20. marca 1927.

★ **Telovadna akademija** Jugoslovanske orlovske zveze je radi tehničnih ovir preložena in se bo vršila v začetku meseca aprila t. l. — Predsedstvo J. O. Z.

★ **Na naslednj ljubljanske direkcije** za železnice. Prejeli smo: Ker ravno sedaj delajo nov vozni red za letno sezono, moramo železniško ravnateljstvo ponovno opozoriti na skrajno neugodno zvezo, ki jo ima Ljubljana opoldne z Gorenjsko. Tako zvani opoldanski gorenjski vlak vozi iz Ljubljane ob 11.40, torej komaj par minut pred 12. uro. Ničje iz uradnikov in uslužbenecv, ki so zaposleni do 12. ure, se ga ne more poslužiti, saj se mu odpelje ravno pred nosom. Pa tudi potnikom z Gorenjskega je s tem vlakom dopoldanski čas v Ljubljani več kot pičlo odmerjen. Kmalu po 11. uri morajo že hiteti na vlak. Do sedaj je bila ta neugodna zveza vsaj deloma upravičena, ker je tvorila priključek na belgrajski brzovlak, ki sedaj prihaja ob 11.06 dopoldne iz Beograda v Ljubljano. Po novem voznem redu pa bo ta brzovlak prihajal že zjutraj okoli 9. ure in imel takoj zvezo z Gorenjsko. Gorenjski opoldanski vlak bo torej popolnoma lokalnega značaja, kar se tiče odhoda iz Ljubljane. Zato se voznemu redu ne bo prizadela nobena težava, ako ga direkcija pomakne naprej preko dopoldanske ure. Na ta način bo vlak odpeljal med opoldnem in eno. Potujočemu občinstvu, posebno pa uradnikom in uslužbenecv, bo tako zelo ustrezno. Potemtakem ne dvomimo prav nič, da ne bi železniška direkcija ugodila tej prošnji, ako jo le hoče temeljito premisliti. Ako odhajajo opoldanski vlaki v vseh ostalih smereh lahko po 12. uri, zakaj bi ne mogel iti takrat tudi ta vlak?

★ **10 letnico mature** praznujeta v nedeljo 8. marca v Nazarjih g. ing. Zumer Lojze, upravitelj škof. posestev v Marijinem gradu in g. Joka Zigon, profesor v Mariboru. Bila sta edina maturanta l. 1917. na gimnaziji v Kranju.

★ **Predsednik Kola** jahačev in vozačev v Ljubljani je sprejel sledečo brzojavko: Zahvaljujoč se Vam na ljubeznivem pozdravu, ki ste mi ga izvolili poslati v imenu članov društva, Vas prosim, da sprejmete zagotovilo, da se bom vedno zavzemal za napredek konjereje. Minister poljedelstva dr. Kulovec.

★ **Še enkrat »nova bremena«.** Prejeli smo: Po citiranem čl. 6. odredbe g. ministra vojne in mornarice od 8. septembra 1924 št. 31743 je treba doposlati občinskemu uradu seznam mladeničev — pa samo v enem izvodu v dveh ali celo v treh, kakor ponekod zahteva glavarstvo — in svrhu rekrutacije, in tudi smrtni list dotičnega mladeniča, ki je odslužil svoj rok v kadru, brezplačno. To in nič več je treba duhovniku-župniku predložiti po točki 7. imenovane odredbe. Ta odredba pa ne govori o nobenih družinskih listih, kakor tudi noben zakon finančnega ministrstva ne govori o tem, da se smejo v svrhu rekrutacije fantom izstaviti koleka proste družinske pole. Koleka proste družinske pole smejo dobivati le invalidne podpore potrebne osebe (št. 76 invalid. zakona od 17. novembra 1925), uradniki, učitelji za službeni list (po § 128 čin. zakona o službeni pragmatiki) in cestarji. O rekrutih ni nikjer govora. Dosti je krvni davek, ki ga dajejo starši s tem, da izročijo svoje sinove vojaštvu, ne pa, da bi še morali plačevati kolekovino za družinske izpiske. Res je torej, da družinska pojasnila, ker jih rabi vojaška oblast v naborne svrhe,

niso kolekov prosta, kakor je obratno trdilo neko glavarstvo proti župnemu uradu, na drugi strani pa so silno draga. Le mislimo si družino obstoječo n. pr. iz 5 oseb, oče mati in trije otroci. Za prvo osebo (očeta) je treba plačati 10 Din., za vsako nadaljnjo 5 Din koleka, torej kar 30 Din kolekovine za zahtevo od vojaške oblasti, ki ni utemeljena v ministrski odredbi. Kar pa ni v ministrski odredbi, tudi veliki župan mariborski ne more in ne sme zahtevati v svoji zahtevi od 15. oktobra 1924 št. 7868, še manj pa kak glavar, ali rekruti sami, oziroma njih starši, kakor se je to zljubilo razglasiti mariborskemu velikemu županu. Rad pa bo plačal nabornik ali njegovi starši kolekovino, če gre za to, da dobi fant skrajšan rok službe ali pa popolno oprostitev od vojaščine.

★ **Oseba vest.** Razni listi so prinesli vest, da sem izbrisan iz imenika Zdravniške zbornice za Slovenijo brez drugega dodatka. To izgleda, kakor da bi bil izgubil pravico zdravniške prakse. Stvar je ta: Jaz ordiniram pozimi 2—3 mesece v Dubrovniku, 9—10 mesecev pa v Sloveniji. Zdravniška zbornica za Dubrovnik v Sarajevu je zahtevala, da se v to svrhu zbršem v Ljubljani in vpišem v Sarajevu, kar je zbornica v Ljubljani dovolila. Zdravnik sme ordinirati le v enem kraju: dokler sem v Sloveniji tu, dokler sem v Dubrovniku pa tam. — Dr. Karol Pečnik, zdravnik za pljučne bolezni na gori Jánina, občina Sečovo, pošta Rogaska Slatina, zdaj Dubrovnik, Pile šte. 66.

★ **Umrli** je včeraj v Gradcu Slovenka, vdova po bivšem avstrijskem generalu baronu Ign. Trollmann pl. Lovčen, gospa baronica Marija Trollmann pl. Lovčen, roj. Urbančič iz Borovnice.

★ **Oblastna zveza** prostovoljcev za Slovenijo sklicuje svoj redni letni občni zbor v soboto, 12. t. m., ob pol 8. uri zvečer v restavraciji »Ljubljanski dvor« v Ljubljani. Ker so na dnevnem redu važne zadeve, naj se ga udeležijo vsi tukajšnji člani. — Odbor.

★ **Kongres geodetov** kr. SHS se vrši dne 5. in 6. marca t. l. v Zagrebu, »hotel Esplanade«. Ker bo kongres obravnaval jako važne zadeve, prosimo za množično udeležbo.

★ **Osebe, katere želijo obiskati lyonski sejem**, ki bo trajal od 7. do 20. t. m., imajo na francoskem konzulatu v Ljubljani na razpolago »karto za kupca«, na podlagi katere ima obiskovalec prost vstop v vse prostore sejma za ves čas trajanja. Veljavnost železniških kart za tja in nazaj (tour retour) francoskih železnic se mu podaljša do inkluзивno 20. t. m. Francoski konzulat je tudi na razpolago za vse druge podatke, tičeče se lyonskega sejma.

★ **»Dobrota«**, obsmrtno podporno društvo poštinih uslužbenecv v Ljubljani, je imelo dne 6. februarja 1927 svoj 5. redni letni občni zbor. — Po odborovem poročilu je članstvo društva od lani poskočilo od 1480 na 2073 ob koncu l. 1926. Od teh je bilo 1857 odraslih in 216 otrok oziroma 995 moških in 1078 ženskih članov. — Umrlo je v preteklem letu 17 članov in je društvo njih rodbinam izplačalo 47.000 dinarjev podpore. — Dohodkov je imelo društvo 114.555.13 Din, izdatkov pa 56.056 Din; pribitka je torej 58.489.43 Din, s čimer se je lanski rezervni sklad od 63 tisoč 977.23 Din zvišal na 122.466.66 Din. — Nanovo se načeloma sprejemajo v društvo le osebe, katere še niso prekorale 45. leta starosti. Izjemoma se sprejemajo starejše, a ne nad 55 let stare osebe, to pa samo tedaj, če jim doslej nikakor ni bila dana možnost, da bi pristopile k društvu. — Aktivnim poštinih in drugim državnim uslužbenecv ter njih rodbinskim članom, kateri so že prekorali

45. leto, ne pa še 55. leta starosti, se navzlic temu, da so od lanskega leta imeli priložnost vstopiti v društvo, letos izjemoma še dovoli pristop, a to samo do dne 30. junija. Takim osebam morata dve priči, ki sta člana »Dobrote« na pristopni izjavi potrditi, da so zdrave. Če pa takih priči ni, je treba pristopni izjavi priložiti ugodno zdravniško spričevalo. Po 30. juniju 1927 se take osebe ne bodo več sprejemale. — Kakor se čuje, se namerava v okrilju »Dobrote« osnovati nezgodno zavarovanje za ambulantno osebo.

★ **Obsojen defraudant.** Po večdnevni sodni razpravi se je izrekla obsodba proti ravnatelju karlovske hranilnice Carié. Obsojen je na 8 let težke ječe in povračilo 186 tisoč dinarjev mestni hranilnici v Karlovcu.

★ **Nogavice, vezene in žepne robce** kupite najceneje v trgovini Osvald Dobeic, Ljubljana, Pred škofijo 15 in Sv. Jakoba trg 9.

★ **Vrednostne papirje** vseh vrst, tu- in inozemske, pred- in povojne, kupuje in prodaja po najkulantnejših cenah Efektna banka, Ljubljana, Kongresni trg 9, prvi specialni zavod te vrste. 1439

Ljubljana

○ **Promocija.** Včeraj dopoldne je promoviral na tukajšnji univerzi g. Ivan Rakovec, asistent v geografskem inštitutu, za doktorja filozofije. Najiskreneje čestitamo!

○ **Prosvetni večer**, kateri bo danes ob 8. uri v Ljudskem domu, bo brez dvoma razblinil marsikateri pomislek, katerega ima ta ali oni napram naši moderni literaturi. Predaval bo g. urednik D. i. S. prof. Koblar, kateri je znan kot prvovrstni poznavalec naše moderne literature. Zato bo večer zanimiv in bo zveze med pisatelji in pesniki na eni strani ter med ljubitelji lepe proze in poezije na drugi strani gotovo utrdil in spopolnil. Za uvod zapoje g. akademik J. Likovič Hermanove Trije popotniki s spremljevanjem glasovirja.

○ **Nujno obvestilo.** Ako bi se kdo še želel vpisati v Družbo sv. Mohorja pri Prosvetni zvezi v Ljubljani, naj stori to takoj, ker bomo s 5. t. m. zaključili nabiranje udov. — Prosvetna zveza.

○ **Predavanje v »Pravniku«.** V petek, dne 4. marca t. l., ob šestih popoldne bo na sodišču, soba št. 79, tretje predavanje, ki mu je predmet osnutek novega avtorskega zakona. Predaval bo g. univ. prof. dr. Metod Dolenc, in sicer »O kazenskopравни zaščiti avtorskih pravic«. Zeleti je diskusije, katere naj bi se udeležili tudi književniki, likovni in glasbeni umetniki. Zato so na predavanje vabljivi vsi, ki se za ta predmet zanimajo.

○ **Pogreb Alojzija Slanovca.** K notici pod tem naslovom v včerajšnjem »Slovencu« nam sporočajo, da ni pelo pevsko društvo »Kraško - Trnovsko«, ampak Šentjakovski pevski zbor, kar s tem popravljamo.

○ **Predavanje o preventivnem zavarovanju.** Da Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani podrobneje seznani delodajalce, delavske zaupnike in druge funkcionarje z nalogami in koristmi preventivnega zavarovanja, t. j. s preprečevanjem nezgod in obolenj, priredi v nedeljo, dne 6. marca 1927, ob 10. uri v dvorani na Miklošičevi cesti št. 20 predavanje: 1. o pomenu zdravstvenih in varnostnih naprav v obratih za preprečevanje nezgod in obolenj; 2. o obratni higijeni in interesu delodajalcev ter občin na zdravstvenih napravah; 3. o vplivu pomanjkljivih varnostnih naprav na nezgodne slučaje. Kakšne nezgode nastajajo, kako in zakaj. — Na to predavanje vabi urad zastopnike delodajalcev, delavske zaupnike in predelavce.

○ **Mesto cvetja na krsto** pok. g. Cecilije Špan so darovali za ubožne oskrbovance Vincencijeve konference frančiškanske župnije v Ljubljani ravnateljstvo in pisarniško

osebje Jugoslav. tiskarne 255 Din, višji nadzornik direkcije državnih železnic g. Fr. Cvek pa 50 Din.

○ **Pozor trafikantjeli** Vsi na protestni shod, ki se vrši 8. marca ob 8. uri zvečer v hotelu Lloyd na Sv. Petra cesti. Udeležite se ga brez izjeme, da bo manifestacija za naše pravice veličastna!

○ **Recitacijski večer** pesmi Srečka Kosovela. V torek, dne 8. marca, se bo vršil ob 20. uri v dramskem gledališču pod pokroviteljstvo častne dvorne dame ge. Franje dr. Tavčarjeve recitacijski večer pesmi Srečka Kosovela. Uvodne besede bo govoril g. Alf. Gspan, urednik pokojnikove pesniške zbirke. Recitali bodo g. Mila Šaričeva, g. Slavko Jan in g. Ciril Debevec. Pokažimo z obilno udeležbo, da znamo tudi v današnji materialistični dobi ceniti idealna stremjenja. — Vstopnice bodo na razpolago od nedelje, dne 6. marca, pri gledališki blagajni.

○ **Poselska zveza** vabi vse članice na občni zbor, ki se vrši v nedeljo, 6. marca, ob 5. uri popoldne v dvorani Mestnega doma. Udeležite se zbora vse služkinje, da se prepričate o nujni potrebi organizacije. — Tajnica.

○ **Prvi grom.** Snoči ob 7. uri 10 minut je v Ljubljani letos prvi zagrmelo.

○ **Sala, ki ni šala.** Tri osebe v Zg. Šiški so mislile, da jo najbolje ugamejo za pust, če se našemijo v duhovnike in tako zasmehujejo verske obrede. Dobili so tudi hvaležno občinstvo, dasi so se mnogi zgražali nad tem. Končno se je zdelo celo policiji vse skupa preneumno in je vse tri aretirala.

○ **Ne mara »iblatarjev«.** Iz polhovgrajskih hribov je prišla v Ljubljano kmetica Marjana, doma iz Toškega čela. Ko jo je paznik na mitnici vprašal, kaj ima v košarici, ga je ozmerjala z iblatarjem in drugimi krepkimi izrazi. Prizanesla ni z njimi tudi drugemu pazniku, ki je priskočil prvemu na pomoč in celo stražniku, ki jo je hotel aretirati, je povedala svoje. Pa so jo vsi trije le ugnali, sodišče pa ji bo s pomočjo § 104. povedalo, kaj se spodobi.

○ **Policijske vesti.** Aretirani sta dve osebi, in sicer ena radi tepeža in druga radi pijanosti. Policija beleži dve tatvini, en slučaj telesne poškodbe, eno žaljenje straže in en slučaj pasje stekline. Neprijetne spomine na prijetno pustno dobo bo imelo šest ljudi, ki so ovadeni radi razgrajanja, nedostojnega vedenja in kaljenja nočnega miru.

○ **Tatvine v Ljubljani.** Od časa do časa se pojavi na ljubljanski periferiji kurji tat in perutnina trepete v strahu za življenje. Za pust si je pripravil nekdo okusno pečenko s tem, da je ukradel Alojziji Punčuhovi v Rožni dolini dve kokoši in petelina, kar je vse skupaj vredno med brati 100 Din. — Sobarici Anici Jelenčevi pri dr. Vidmarju je neznanec ukradel dve rjuhi, vredni 320 Din.

○ **Bučno olje** je najcenejše pri Kolšek u, Dunajska cesta št. 47.

Maribor

□ **Sapo jim je zaprlo**, socialistom namreč, naše poročilo o izidu tožbe, ki jo je mestna občina dobila proti erarju. Ne vedo, kako bi se izvil. Najbolje bo res protestni shod, kakaj občina postopa tako nečuvno zoper vojaštvo, kakaj noče zastoj popravljati vojašnic itd. — Prihodnjo nedeljo bodo na javnem shodu sam gospod Grčar povedali, da je to uspeh njihovega romanja v Beograd. »Volkstimm« naj se spomni, da se je pust nehal in naj nam ne zameri, če bomo potegnili mariborskim socialistom celotno masko z glave.

□ **Tožba** poslanca Zebota proti socialistu Jeklu seveda socialistom ne da miru. Jezi jih še posebno, da je veliki jutrovec, odvetnik dr. Reisman, moral kljub temu, da je »ausgezeichnet« (po Volkstimmu navedeno) umakniti tožbo Jekla proti g. Zebotu. — Navedba

čisto mlade ideje še prišle na dan s svojo lastno pristno barvo, marveč le v centrumaški obleki.

Z letošnjim letom je ideja dozorela tudi v tem pogledu in sedaj stopa pred narod z neustrašenim pogumom in drzno podjetnostjo.

Glasilo nove smeri je tednik »Das neue Volk«, ki izhaja v Würzburgu (Wolframsstrasse 3) z geslom »Za krščansko socialno politiko«.

Treba bo za nekaj časa pozabiti nase, tako piše list, in se ozreti na krvavečo in drgetajočo Evropo. Treba se je spomniti na Kristusove besede: »Kdor hoče najti svoje življenje, ga mora izgubiti. Nemški narod mora zgubiti svoj nacionalni egoizem, da bo dobil novo življenje Evrope. Naš meč je bil strl! Ali naj ga zopet zgrabimo, ko se nam je že izkazal nezmožnega, da bi urejal usodo našega naroda in drugih? Ali ne bo bolj vzeti v roko drugačno, močnejše orodje, v obrambo naše narodnosti se poslužiti boljših moči, kot je surova enooka sila, moči, ki zmorejo obnoviti nas in Evropo? To vprašanje je tirjalo odgovora. Nemčija je bila v odgovoru deljena. Pa so vendarle bili, kateri so rekli, da je mir več kot pa »zadostitev«. Nova Evropa, ki bo šla še preko društva narodov, na zunaj federativno preurejena, na znotraj družabno prenovljena po visokih etičnih idejah.

Le za spoznanje se je položaj v to smer izboljšal, zato, tako piše urednik Heller, bo treba dalje in poiskati odgovora na vprašanje, kaj bo z mirom. Svoji domači, Stresemannovi, politiki nič kaj ne zaupa, še manj pa mednarodni, ki niti teoretično ne vstane proti med-

sebojnemu klanju niti sedaj ne, ko Mussolini tako grozeče rožlja s sabljo doli na jugu.

List odločno zastopa mnenje, da je tu treba končati s staro politiko oboroževanja in zato ostro obsoja proračun, ki ima 700 milijonov mark za vojsko, medtem ko je toliko ljudstva brez zaslužka in brez strehe, ko kriči agrarno vprašanje po pravični rešitvi. Ni izdajstvo to, da se ljudem pove vsa resnica, izdajstvo je v tem, da se resnica prikriva in se tako zakrivi strahota kot so jo prinesla prošla leta.

V svojih pacifističnih stremljenjih se list močno bha francoski »La Jeuni République«. Tu je treba železne volje in močne vere v mir. Ni ni nevarnejšega kot neutemeljeno sumničenje sosedov. Treba je odkritosrčnosti in v upanju na dobro voljo drugih dati vsem dober vzgled in porabiti težke milijone, ki jih pogoltno vojni moloh, za občekoristne socialne namene.

Tudi centrumu šteje to zadnjo potezo v smeri proti desnici v majhno čast. V tem je istega duha, kot nekateri francoski listi, da je namreč sedanja nemška vlada od vseh dosedanjih najbolj reakcionarna in naglašja, da protijudska, ker se družji s kapitalističnimi nacionalci in s tem zapira svoje oči pred največjimi potrebami našega časa.

Pravi rod bo zavladal le, če prevlada nova smer v vseh ozirih. Prevrtiti je treba kapitalizem, ki je voden vzrok boja in rušilec miru, končati je treba razredni boj s pametnimi socialnimi odredbami in gospodarsko preureditvijo, kajti vse to ni le gospodarsko kvarno, mar-

več tudi moralno pogubno, ker nasilno tira postenost v prepad.

Pomestj je treba z vsjo staro navlako, ki je ves ta nered zakrivila, ali ga mirno gleda. Zato je politična orientacija sedanjih strank tudi med stvarmi, s katerimi je treba obračunati. Vse je usmerjeno zgolj na skrb za materialno korist, a dejansko je položaj čim dalje slabši. Vlada sledi za vlado, ministri si kar podajajo portfelje, ljudstvo pa postaja bolj in bolj nezaupno in se mu že več ne zdi vredno hoditi na volišče. Za vladne krize se komaj še zmeni, komaj toliko kot za oglašje, kjer se prodajajo in kupujejo krave in stari stroji.

»Nikakor nočemo zanemariti gospodarskega življenja, niti ne napovedati boja modernih tehnik. Saj pravi sveto pismo na začetku, da naj človek gospoduje zemlji. In prav za to gre! V resnici, zemlja naj bo podložna človeku; zemske dobrine in vse svetne pridobitve naj služijo človekovi moralni porasti, naj strežejo poedinecu, družini, družbi. Za človeka, za brata gre in le zanj!

Vera krščanstva je več kot idealistična sanjarija o veri ljubezni. V krščanstvu je silna resnost in neizprosnost logika. Prodretni mora preko vseh megla prav tja do zadnjega korena vsega bitja in od tu vse prevzeti in prepojit. Vsaka nepopolnost in nedoslednost je z njim nerazdružljiva... S človekoljubnim govorenjem ne bomo napravili nikakega mira, niti z velefinančno internacionalno demokracijo nobene krščanske mednarodnosti.«

Nestrpnost napram socializmu, današnja umetnost in znanost, vse to ne kaže nič krščanskega. Socialno vprašanje je teoretično že dobro rešeno, a ni ga, kdor bi to izvedel v praksi. Kapitalisti gotovo ne, žurnalistika še manj, državni nastavljenici, ministri, tudi ne, ker bi vtegnili postati nevarno njihovim dohodkom.

»Če hočete miru, tako kliče Heller, ga morate sami ustvariti, pri tem pa velja: V slogi je moč.«

Miru ne bo dala Zeneva; treba ga je vko-

reniniti v ljudstvu in iz ljudstva mora iziti, in to si miru želi!

Med svoje pristaje šteje gibanje s posebnim poudarkom tudi Försterja. Tudi Hammelratovo ima se pogosto čita v listu.

V verskem oziru, kot se vidi iz tega, zastopa neko splošno krščansko smer, ki pa je kljub temu pritegnilo v svojo strugo mnogo globokovernih katoliških mož, zlasti pa računa na zaupanje v katoliški mladini. Seveda so to le bolj optimistična začetna razpoloženja, ki bo naletelo še na nebroj pomislekov. Upravičena je sumnja, ki jo imajo mnogi nad tem gibanjem radi pretiranosti. Če že gibanje v vsej celoti ni premišljeno, to še nikakor ne opravičuje nezaupanja. Saj proti eni zmoti se rada naglašja povsem ekstremna smer in v sredi se potem najde prava pot.

Gotovo je, da se bo mladina od tu navzela globoke zavesti, da je treba v vsem sedanjem življenjskem redu, tudi v politiki, temeljite preno-

»Volksstimme«, da je poslanec g. Žebot tožil Jekla zaradi njegovega pričevanja v tožbi duhovnikov proti uredniku Erženu, je nov dokaz zlobnega zavijanja, s katerim je prav, da se enkrat temeljito obračuna.

□ **Ljudska univerza.** V petek 4. marca ob 8. uri zvečer predava svetovnoznani umetnostni zgodovinar Dunajske univerze prof. dr. Strzygowski o temi: Je li umetnost človeška stvaritev? in sicer s pripomočkom mnogih skopičnih slik. — V ponedeljek 7. marca ob 8. uri zvečer pa predava direktor Zagrebške akademije dr. Branko Senoa o hrvaški slikarstvu in kiparstvu in trdno smo prepričani, da bo takrat pokazal Maribor večje zanimanje kot pri prvem predavanju o hrvaški arhitekturi. Omenimo še enkrat, da je imel ta odlični hrvaški umetnostni zgodovinar v Beogradu 1200 poslušalcev. — V petek 11. marca priredi prvi baritonist Zagrebške opere g. Hrčič koncert, ena katero bo pel najlepše hrvaške umetne pesmi. G. Hrčič slovi kot najboljši interpret hrvaških arij, in je žel največje priznanje v tu- in inozemstvu kot operni in koncertni pevec. — Ta večer bo zaključil vrsto prireditev iz hrvaške glasbe, tako da je dana Mariborčanom priložnost premotriti in spoznati ves njen razvoj. — Predprodaja vstopnic se prične v ponedeljek 7. marca pri g. Zlati Brišnik in g. Höferju.

□ **Izpremembe na pošti II. v Mariboru.** Dosedanji vodja kolodvorske pošte I. Novak je upokojen. Na njegovo mesto pa je imenovan g. I. Klemenčič, dosedaj na pošti I. v Mariboru.

□ **Izprememba v voj. poveljstvu mesta Maribora.** Dosedanji mestni voj. poveljnik general Peter Kosič je prestavljen v Skopje. Na njegovo mesto v Mariboru je imenovan general g. Spasič.

□ **Cenzura.** V »Taborcu« je bilo poročilo o prireditvi olupševalnega društva za magd. predmestje na postni torek — cenzurirano. Smešno!

□ **Osebnostna vest.** Dr. Janko Dernovšek, primarij v Mariboru, je imenovan za zdravnika specialista za ušesne, očne, nosne in vratne bolezni pri drž. železnici s sedežem v Mariboru. Bilo je že zadnji čas, da se je to ukrenilo, ker je v Mariboru vendarle 18.000 članov, ki so v slučajih obolenosti zgoraj označenih bolezni morali v Ljubljano k zdravniku-specialistu.

□ **Iz stavbnega gibanja v Mariboru.** Novi trakt za lečenje tuberkuloze nad notranjim oddelkom splošne bolnice je gotov in se bo vršila še ta teden od strani mestnega stavbenega urada kolodvaja. — Na Radvanjski cesti bo zgrajen zidarski mojster Vrabl lepo novo enodružinsko hišo.

□ **Smrti ugledne gospe.** V sredo ob tri četrti na deset ponoči je umrla v 62. letu po celem Mariboru znana gospa Lina Guštin. Blagopokojna je bila rodom iz Škofje Loke in je bila prvič poročena Vodopivec. Njen drugi mož je bil notar v Črnomlju g. Guštin. Iz Črnomlja se je preselila kot udova v Maribor, kjer je živela nekaj let v krogu svojih hčera in sinov. V mariborskih narodnih krogih je bila zelo čislana. Pogreb se bo vršil v soboto ob tretji uri popoldne iz kapelice na Pobrežju. Zalujoci rodbini Guštin naše iskreno sožalje!

□ **Podpora za brezposelne.** Ministrstvo za socialno politiko je poslalo velikemu županstvu v Mariboru 15.000 Din, ki se naj razdeli brezposelnim po njih družinskih potrebah, vendar posameznim ne nad 100 Din naenkrat. Prošnjo (ki se naj vlagajo na vel. županstvo) naj imajo priloženo potrdilo občine o brezposelnosti in župnega urada o družinskem stanju.

Celje

□ **Dan katoliške mladine.** Na praznik sv. Jožefa bodo v Narodnem domu priredili Orli in Orlice svojo akademijo. Prihitite vsi na to prireditev, da bo ravno tako obiskana, kakor vsaka naša prireditev v Celju. Predprodaja vstopnic v trgovini »Slovenske tiskovne zadrugce«.

□ **V pokoj je vstopil ljudskošolski nadzornik g. Ludovik Černež.** Na njegovo mesto je bil imenovan g. Pestivšek. Ob priliki upokojitve g. Černeža, ki je bil znan kot izvrsten šolnik, moramo priznati, da je imenovan v svoji službi vedno in povsod nastopal le kot šolnik in je strogo pazil na to, da se v vrste učitelstva ne zanese strankarsko pojmovanje učiteljske službe. Zato so bila učiteljska zborovanja, ki so se vršila pod njegovim vodstvom, vedno stvarna in so dosegla polni uspeh. V pokoj je stopil na svojo lastno prošnjo, kar bi radi svoje čilosti in veselja do dela lahko ostal na svojem mestu še lepo število let. Hotel je pač, da se tudi mlajši rod na tem težkem mestu uveljavljuje in nadaljuje ono delo, ki ga je on započel. Želimo mu iz srca, da bi užival zasluženi življenski mir še dolgo vrsto let.

□ **Mestna javna knjižnica** se je otvorila dne 3. t. m. Knjižnica, ki šteje nad 2000 knjig leposlovnih in znanstvenih vsebin, bo odprta dvakrat na teden in sicer ob nedeljah od 10 do 12 popoldne in ob četrkih od 18. do 20. ure popoldne. Vpisnina znaša za odrasle 5 Din, za dijakke in dijakinje pa 3 Din. Knjige se posojajo na 14 dni, katera doba se pa da z dovoljenjem knjižničarja podaljšati.

□ **Celjsko godbeno društvo** nam je poslalo poljsko, da se dne 23. februarja ni vršil nikak ustanovitveni občni zbor v svrhu vpostavitve društvene godbe na pihala, temveč le sestanek interesentov, ki naj bi imel na novo ustanoviti društveno godbo na pihala. V svojem poljskemu pravu tudi, da so se udeležili tega sestanka polnoštevno vsi povabljeni. — K temu poljskemu, v katerem si je celjsko godbeno društvo dovolilo par prav

nepotrebnih izrazov in ugotovitev, pristavljamo, da se nekateri gospodje že dlje časa trudijo ustanoviti ali vpostaviti godbo na pihala, a se to do sedaj še ni posrečilo. Vzroka tega pojava mi ne vemo, vemo samo to, da je na zadnjem sestanku bilo le prav malo udeležencev. S tem pojamilom končujemo to debato.

Trbovlje

□ **Uradni dnevi okrajnega sodišča.** Okrajno sodišče bo v Trbovljah letošnje leto imelo svoje uradne dneve 8. januarja, 5. februarja, 5. marca, 2. aprila, 7. maja, 11. junija, 9. julija, 13. avgusta, 10. septembra, 5. novembra in 3. decembra, vsakokrat od 9. do 12 in 2—4 v rudniški restavraciji na Vodah.

□ **Koliko se pokolje goveje živine v enem mesecu.** V mesecu februarju se je v Trbovljah pokolalo po kvaliteti sledeče število goveje živine: I. vrste 55, II. vrste 49, III. vrste 12, za klobase pa 18 glav. Cena I. vrste je 15 Din, II. vrste 12 Din, III. vrste 8 Din, teletina 17 Din, svinjina, stegno in pleče 20 Din, ostala svinjina pa 18 Din.

□ **Umrl je v sredo motorovodja Konrad Dolinšek,** sin posestnika Janeza Dolinška iz Terzije, komaj 26 let star na španski bolezni, h kateri je prišla pijačnica. Zapuščena enega otroka in ženo. Blagega pokojnika so radi njegove miriljubne navedbe vsi radi imeli. Svetu mu večna luč, preostali pa naše sožalje!

□ **Gostilniška zadruga** ima svoj redni letni občni zbor v četrtek, 10. marca t. l. ob 2 popoldne v gostilni Počivavšek.

□ **Koncert Ljubarjevega cerkvenega zbora.** Vstopnice za ta koncert, ki bo v nedeljo popoldne v Društvenem domu ob 4 popoldne, se dobe v predprodaji v obeh konzumi.

□ **Strog pasji kontumac.** V Smarjeti, občina Sv. Krištof, se je ugotovila pasja steklina. Okrajno glavarstvo je radi tega uvedlo strog pasji kontumac za celi okraj Laško. Psi morajo imeti znamko in nagobanek in morajo biti doma privezani na vrvi. S seboj se smejo voditi le z nagobančki in privezani na vrvi. Vse pse in mačke, ki bodo prosto tekale, bo konjaci usmrtili, lastniki pa bodo kaznovani.

□ **Komisionalni ogled** za novo meščansko šolo in telovadnico za osnovno šolo Trbovlje trg se vrši danes, v četrtek, 3. marca.

Slov. Konjice

Slabe ceste. Deležno vreme in precej velik avtomobilni promet je vzrok, da imamo v trgu mnogo blata kar bi se pa lahko popravilo s tem, da se ceste posujejo z gramozom, ki je nakopičen ob straneh. Od trške občine pa pričakujemo, da stori potrebno, da ne bodo avtomobili vozili s tako brzino skozi trg, kar se sedaj nešteto krat dogaja.

Zahvala. Na gostiji Napotnik-Plankl so veseli gostje nabrali 165 Din za tukajšnji orlovski odsek. Velikodušnim gostom iskrena hvala! Novoporočencema pa želimo obilo sreče!

Tečaj za vojaške novince. Tukajšnje orlovsko okrožje je priredilo v nedeljo, dne 13. februarja tečaj za vojaške novince, ki je vsestransko dobro uspel. Vsem sodelovalcem, predvsem gg. predavateljem (č. g. dr. Jeraj, č. g. Richterju, g. zdravniku dr. Gorčarju in drugim) se iskreno zahvalujemo.

Slovenska krajina

Dolnja Lendava. Odvetnik dr. Viljem Nemethy je predal svojo odvetniško pisarno odvetniku dr. Janku Pikusu. Dr. Nemethy je oče »neodvisnega« gibanja, ki je, kakor znano skrahiralo.

Vendar eno priznanje. Odkar »Neplap« obstoja, ni ljudski stranki privoščil niti ene dobre besede. Na smrt jo je obsojal, zaničljivo zbadal in jo črnil, kolikor se je le dalo. V zadnji številki pa se mu je naposled mogoče nehoti vrnilo neko priznanje. »Ljudski stranki je pač v čast, da po vstopu v vlado ni posnemala metode samostojnih demokratov in ni pometala ven vse uradniške od velikega župana do zadnjega sluga.« Za začetek je to dovolj. Upamo namreč, da »Neplap« še mnogokrat izreče svoje priznanje, ako bo objektivno beležil vse, kar storijo ministri in poslanci ljudske stranke v korist naroda. Snovi za poročanje bo dovolj, le dobre volje ne bo smelo manjkati.

Požar. Pretekli teden je bil v Beltincih požar, ki je naredil veliko škodo, dasi ni bil ravno obsežen. Pogorel je občinski šteden. Največjo škodo trpi kmet, kateremu je zgorel mlatični stroj. Požar je bil ponoči in tako ga niso takoj opazili, da bi mlatičnico pravočasno rešili.

Amerika — zlata dežela. Kakor se dozdeva, izseljevanju ne bo konca. Vedno več se jih podaja na dolgo pot v daleko tujino. Med njimi je mnogo takih, ki niti tega ne vedo, ali tam najdejo koteček, kamor se lahko z gotovostjo obrnejo. Še več pa je takih, ki se z izposojenimi tisočaki podajajo v negotovost. O tem pričajo posojilnice, ki so kar oblegane od ljudi, ki se podajajo v Ameriko. Žalostno je to in človeku se srce krči, ko pomisli, kako velika mora biti mizerija, ki tisoče ljudi sili, da zapustijo dom in gredo tako zelo daleč za kruhom. Bogve, kdaj bodo socialne razmere tako urejene, da vsak na domači grudi najde kruh. Vprašanje brezposelnosti oziroma zaposlitve delovnih moči bo treba na vsak način čim prej rešiti.

Blagoslavljanje križevega pota. Doznava se, da se bo vršilo blagoslavljanje križevega pota, ki ga je pred kratkim dobila katoliška župna cerkev v Murski Soboti iz Münchena, vršilo na prvo postno nedeljo, torej prihodnjo nedeljo. Novi križev pot je vzbudil mnogo zanimanja in veselja radi umetniške lepote, zato je gotovo, da se bo tudi blagoslavljanje izvršilo zelo slovesno.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Petek, 4. marca: Zaprtlo.
Sobota, 5. marca: UGRABLJENE SABINKE. Red D.
Nedelja, 6. marca ob 15: TRIGLAVSKA BAJKA.
Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.
Nedelja, 6. marca ob 20: BOŽJI CLOVEK. Izven.
Ponedeljek, 7. marca: GLOBEK. Red.
Torek, 8. marca: RECITACIJSKI VEČER. Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Petek, 4. marca: TANNHAUSER. Red B.
Sobota, 5. marca: Zaprtlo (generalna skušnja za Tajdo).
Nedelja, 6. marca ob 15: GROFICA MARICA. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 7. marca: Zaprtlo.

Premijera Sattnerjeve igrane opere »Tajda«, ki je bila naznanjena za nedeljo 6. t. m. se je morala vsled bolezni gospe Lovčevote, ki poje naslovno vlogo in pa vsled bolezni g. Betetta, ki poje glavno moško vlogo graščaka Urha Visočkega, in g. Župana, za par dni preložiti. Opozarjamo na

to vse prijatelje odličnega avtorja in posetnike naše opere. Vstopnice, ki so bile kupljene za nedeljsko premijero, ostanejo v veljavi za dan premijere, ki se vrši prihodnji teden. Natančni datum objavimo v sobotni številki.

Mariborsko gledališče

Petek, 4. marca: Zaprtlo.
Kobota, 5. marca ob 20: VEKELA VDOVA. Abon. C. Kuponi.

Nedelja, 6. marca ob 15: REVCEK ANDREJCEK. Znižane cene. Kuponi.
Ob 20: CIGAN BARON. Znižane cene. Kuponi.

Mariborski gledališki abonenti se naprošajo, da vplačajo nadaljnji obrok vsaj do 10. marca.

»Madame Butterfly« na mariborskem odru. Že pred par leti je gledališka uprava najavljala možnost vpriizoritve Puccinijevo najpopularnejše opere »Madame Butterfly« la vedno so prišle zapreke vmes. Zdaj se bo slednjič izpolnila želja mariborskega občinstva, da vidi tudi to prekrasno delo svetovne operne literature. Premijera bo že v prvi polovici marca.

Knjige in revije

NAŠ ČOLNICO.

Izšla je prva številka »Našega Čolnica«, ki je edino glasilo katoliškega mladinskega prosvetnega gibanja na Goriškem.

Dolžnost vsakega Prosvetnega društva, orlovskega odseka in orliškega krožka ter Marijinih družb je, da se takoj naroče na list, ki je pisan izborni in poln v resnici katoliškega duha.

List stane letno 25 Din. Denar naj pošljejo društva svojim centralam, ki bodo gotovo blagohotno sprejemale vplačila in jih skupno proti odškodnini pošiljala v Gorico na naslov: Uprava »Našega Čolnica«, Vja Mameli 5, Gorizia, Italija.

Grad na gori. Mesto na gori. — Tako se imenuje knjiga, katera izide v prihodnjih dneh. Izdali jo bodo sarajevski bogoslovci. V tišini sarajevskega bogoslovja je proslavilo društvo »Stadler« spomin na dva dogodka, na posvečenje semeniške cerkve sv. Cirila in Metoda in na osnovevanje društva sarajevskih bogoslovcev. Trideset let je že prešlo od teh dogodkov, ne malo važnih za kulturni in versko življenje male Bosne. In ti dve 30letnici hočejo bogoslovci proslaviti tudi s tem almanahom: »Grad na gori«. Sodelujejo bogoslovci in njihovi seniori, kateri so sedaj razkropljeni v različnih službah po Bosni. S tem dobiva almanah poseben čar. Članki bodo vpoznali čitatelja s katoliško Bosno, z veliko pojavo prvega njenega nadškofa dr. Josipa Stadlerja in z zgodovino bogoslovskega društva »Stadler«. Večji del knjige govori o katolištvu Bosne. Kdor želi pobližje spoznati katoliško Bosno, mu bo dobro služil ta almanah. V njem sta tudi dva zemljevida: konfesionalni in hierarhični zemljevid Bosne in Hercegovine. Almanah je tudi ilustriran. Drugo bodo čitatelji že sami našli, ko ga bodo naročili. Za one, kateri so zanj že kaj darovali, stane 30 Din, za dijakke 40 Din, sicer pa 50 Din. Naroča se v Sarajevu, Čamerlina ulica št. 7.

Slovenska krajina. Drugi letnik, druga številka. Vsebinska: Srb, Hrvat, Slovenec se klanja kralju Aleksandru. Srečni in nesrečni doživljaji Vlada. Znamenje. Sirota. Iz preteklosti Slov. krajine (Sloveni se selijo). Dimnikar. Kako sadimo sadna drevesa. Metljavost. Dva sovražnika. Kotiček (za učence ljudskih šol). Zabavni kotiček. — List se naroča v tiskarni E. Balkanyi, D. Lendava. Posamezna številka stane 1 Din.

Dopisi

Kočevska »Samouprava«, glasilo večkratnega ministrskega kandidata dr. Sajoveca, je nad vse imenitnejši list, poln smešne nadutosti, ki si sama daje važnost, katere v resnici nima. Pod krinko od par pohlevnih kočevskih Nemcev ogroženega slovenskega naroda zastopa v resnici zgolj interese gotove interesne skupine kočevskega mesta, ki bi rada imela vso deželico pod komando in ima posebno na piki g. poslance Škulja. Tako prinaša dopis iz Fare pri Kostelu, v katerem trdi, da je razpoloženje naših volivcev proti g. poslancu Škulju. To je pa zgolj pobožna želja »radikalnega« lista, oziroma g. dr. Sajoveca in njegovega krožka, kajti v resnici živa g. poslanec Škulj pri nas nemejeno zaupanje, ker tudi v polni meri zasluži. Od je naš častni občan, ki je za nas že veliko storil in bo zato tudi zanaprej užival naše popolno zaupanje. Kar se tiče shodov, je bil shod SLS pri nas najlepši, na druge so šli ljudje samo iz radovednosti. Posebne agitacije od hiše do hiše res ni bilo, ampak tega pri nas sploh ni treba, ker smo dovolj politično zavedni in smo šli radi volit v oblastno skupščino poslance, katerega, nam je priporočil g. poslanec Škulj. Dopisniku »Samouprave« sploh svetujemo, naj se loti kakave zanj koristnejšega opravila, kakor je zaletovanje v našega poslance Škulja, ker bi jih utegnil drugječe slišati, kočevskemu listu pa tudi priporočamo malo manj napihovanja in gostobesednega »nacionalnega« šveflanja. Saj se poznamo po knofih!

Šaš

VELEMOJSTERSKI TURNIR V NEV YORKU.

Dne 1. marca se je doigralo v newyorškem turnirju VIII. kolo (tretje v drugem turnusu), ob katerem je šahovski svet z največjo napetostjo pričakoval izid partije Capablanca-Niemcevič. Svetovni mojster je otvoril partijo z damskim kmetom, Niemcevič pa je odgovoril z doslej za najmočnejšo protipotezo smatranim Sg8—f6. Borba je bila srdita, polna prepleh, globoko zamišljenih kombinacij. Capablanca je napadal v narskantejšem slogu, globoki šahovski mislec. Niemcevič se je branil v istem slogu. Ni se branil, temveč sam napadal po geslu, da je najboljša obramba — napad. Ni enemu ne drugemu se ni posrečilo zmagati. Zahodno-Indijsko otvorena igra se je po 30. potezah končala z remijem.

Dr. Aljehin je otvoril boj s Spielmannom z damskim gambitom. Spielmann se je močnemu ruskemu velemojstru nasproti branil mirno, preudarno, in tako se je partija nehala po burnem poteku že v 20. potezah z remijem.

Veliko previdnejša in mirnejša, nekako počasna je bila borba med starima prijateljema ali sovražnikoma, našim dr. Vidmarjem in ameriškim velikomom Marshallom. Po peturnem najnapornejšem boju je bila prekinjena. Končni položaj je tak, da ni mogoče predvideti končnega izida. Nekaj čudnega, da se takemu borcu, kakor dr. Vidmarju, do danes še ni posrečilo, ponasati se z eno samo zmago nad ameriškim veleborcem. Če se ne motim, sta igrala dosedaj na velikih svetovnih turnirjih 10 partij, izmed katerih je nedvomno silni dr. Vidmar — govor je samo o srečanjih med dr. Vidmarjem in Marshallom — napravil kake polovice remis, dočim so se vse druge partije končale z zmago Marshalla. V resni igri odločujejo pač tudi momenti, ki jih je težko kontrolirati in precizirati.

Trgovski posli

povzročujejo mnogo skrbi in mnogokrat me je glava tako močno bolela, da sem mislil, razpočila se bo. Sopraga pa mi je nasvetovala zdravilo

Aspirin-
tablete Bayer

In hvala njim, da so te mučne bolečine izginile. Pristnost teh tablet se pozna po modro-beloruđeti varstveni znamki.

Stanje je sedaj tako: Capablanca 6, Niemcevič 5 (ena visil), dr. Aljehin 3 (ena visil), Spielmann 3, dr. Vidmar 2½ (dve visita, v eni ima naš rojak precejšnjo prednost), Marshall 1½ (dve partiji visita).

Turnirja še ni konec, presenečenja niso izključena. Napetost narašča, vsa prerokovanja so še danes prezgodnja. Videl sem starega Steinitza, največjega, kar jih pozna šahovska zgodovina, šestokrat na turnirjih v prvih rundah zapisanega kot zadnjega, in ko je bilo velikih bojov konec, je bil na prvem ali enem prvih mest vedno — Steinitz.

Še o metljavosti živine.

Ceprav se v zadnjem času o imenovanju bolezni mnogo govori, predava in piše, je vsoeno z ozirom na letošnji obseg bolezni potrebno, da se živinorejci stalno opozarjajo na nevarnost, da se pravočasno pobrigajo za zdravljenje sumljive in obolele živine. Zbog stalno napredujoče živinozdravniške vede imamo danes na razpolago sredstva, ki v začetku bolezni sigurno pomagajo, izlečijo bolezen navadno tudi še v drugem stadiju, le v tretjem stadiju bolezni ni dosti upanja na uspeh. Glede postanka in razvoja bolezni se interesi ponovno opozarjajo na tozadveni poučni članek v »Kmetovalcu« z dne 15. novembra 1926.

Temeljem izkušenj, dobljenih pri zatiranju bolezni v Premurju, dodam še sledeče:

Glede postanka bolezni se je ugotovilo, da je okužba živine mogoča tudi z suho krmo iz mokrih tal, čeprav je običajno okužba vezana na mokro pašo, svežo krmo in vodo z močvirnatih tal. Nadalje pripisujejo mnogi živinorejci mršavost svoje živine letošnji prazni in slabi krmi, ki obstoji v Premurju ponajveč iz slame, ne sluteč, da hira govedo za metljavostjo. Zmotno mnenje o vzroku mršavosti nastane lahko radi tega, ker ima žival komaj spremenjen apetit, je in prežvekuje skoraj do zadnjega. Driskavost se dostikrat sploh ne pojavi, drugih očitih bolezenskih znakov tudi ni in to zavaja posestnika v zmoto, da pripisuje hiranje živali slabi krmi in ne pojavi metljavosti. Dostikrat je celo strokovnjaku težko ugotoviti bolezen s klinično preiskavo živali. V takem slučaju se z pridom poslužimo mikroskopa (drobno gleda), ki nas pouči o obstoju jajčic metljaja v blatu. Mikroskop je seveda draga stvar in si ga živinozdravnik le redkokdaj more nabaviti. Navadno pa ima živinozdravnik priložnost, poslužiti se mikroskopa v bližnji bolnici ali pa pri bližnjem znanecu, zdravniku. V Ljubljani pa imamo sedaj veterinarsko-bakterijološko postajo, kjer ima zlasti ljubljanska okolica priložnost, da dajo posestniki preiskati blato sumljivih živali. Za preiskavo zadostuje količina blata v velikosti lečnika ali oreha, pač pa je dobro, da se preišče komadič jutranjega, opoldanskega in večernega blata. Tudi s preiskavo krvi — a to le v bakterijološki postaji — je možno, bolezni ugotoviti.

Pri obolelih bregih telicah in kravah se je v približno polovici slučajev primerilo, da je krava, odnosno telica zvrzla. V mnogih slučajih zvrženja zaostane trebilo, kar ima — če se ne odstrani pravočasno in strokovnjaško — nadaljnje kvarne posledice za žival.

Glede zdravljenja metljavosti se živinorejci opozarjajo na dobro preizkušeni preparat »distole«, s katerim se bolezen, ako ni še preveč napredovala, sigurno ozdravi. Posebna živinozdravniška komisija je v Skoplju preizkušala tudi francoski preparat »fuzer žinuc« in ugotovila iste ugodne rezultate kot z distolom. Cena francoskega preparata mi ni točno znana, baje je cenejši kot distol. A tudi cena distole se da s posredovanjem živinozdravnika znižati na 10 dinarjev za kapsulo — kot sem se v Murski Soboti prepričal.

Vsako obolelo govedo dobi štiri kapsule distole na 100 kg žive teže. Ta obrok se razdeli na štiri dele za štiri dni zdravljenja, le pri breji in zelo obnemogli živini je večja previdnost na mestu in se ta rok nekoliko podaljša.

Nikakor pa ne poslušajte mazačev, ki svetujejo kot lek terpentini, žganje, napeljavajo traka, celo nasekanje reber se držeče kože, a vam

govorijo o »žabe«, »vovčiču« itd. V ta namen izdan denar je proč vržen.

Mogoče je pa tudi, da se bolezen pri eni in isti živali kljub zdravljenju ponovi in to tedaj, če se distol ni dajal v predpisanih obrokih in v določenem roku. V izjemnih slučajih pa tudi ni izključeno, da se bolezen ponovi vsled okuženja s h e k r m e z ličinkami metljaja. V takšnih primerih je vrlo dobro, da se sumljiva krma popari pred krmljenjem s slanin k r o p o m. Sploh je sol strup za metljaja in se priporoča, pokladati živini sol, kadar jo krmimo s krmo iz močvirnatih tal, oziroma predno se živina žene na okužbe sumljivo, močvirnato ali poplavljenno pašo. Na liter pitne vode se da v ta namen največ pet gramov soli. Seveda za-

dostuje cenena živinska sol.

Končno še par besed o tem, kako bolezen v bodoče preprečiti. Nevarnost, da se bolezen v jeseni zopet pojavi, je tem manjša, čim manj bo padavin in poplav. Korenito pa se zlo iztrebi z drenažo, osuševanjem močvirnatih pašnikov, regulacijo potokov, rek itd. Ker se slednje na mah ne more zgoditi, se živinorejcem priporoča, da se ogibljejo paše na močvirnatih tleh, da živini ne pokladajo sumljive zelene krme in da pripravljajo tudi sumljivo posušeno krmo na naveden način.

Obneslo se je tudi polivanje okužbe sumljivih travnikov in pašnikov z apnenim vodo in sicer 800—1000 kg apnenega beleža na hektar površine, kar uniči tako ličinke metljaja kot

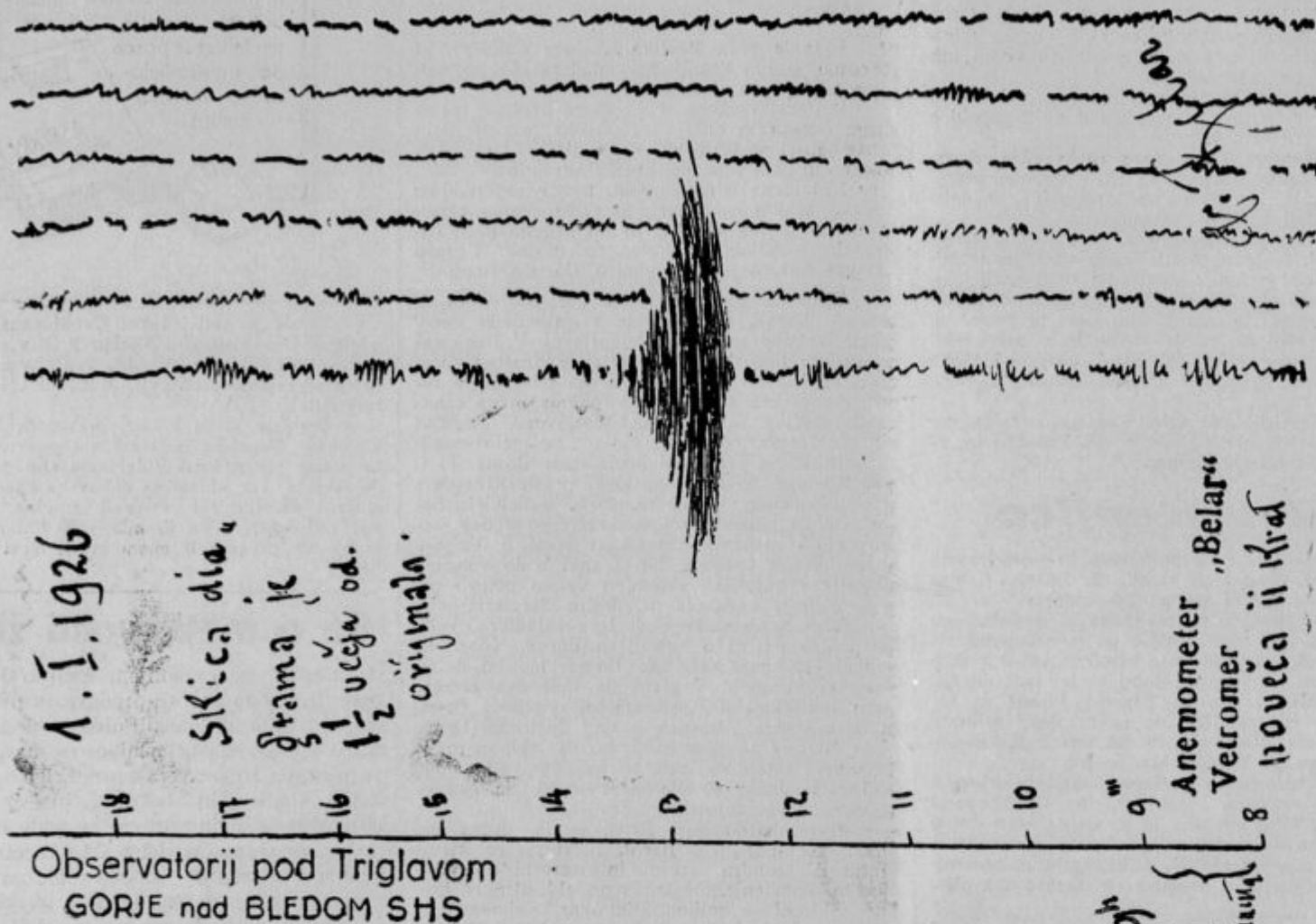
baje tudi polže-prenosilce. Ponekod tudi z uspehom pobirajo in uničujejo polže, v kojih se zabubijo ličinke metljaja, kajti brez teh polžev tudi metljaj nima razvojne možnosti. Gnoj, ki vsebuje jajčeca metljaja, se ne sme vporabljalati na mokrotnih travnikih in pašnikih. Metljaje vsebujoče jetra je treba uničiti, k večjemu veljajo še v prekuhanem stanju kot pasja hrana. Ker so ličinke metljaja prilepljene na spodnjem delu bilke, se priporoča tudi, da se pase živina na sumljivih pašnikih le v redkih krdelih in ne v številni čredi, da bi žival ne bila prisiljena popasti travo do golega.

Lažje in ceneje je, bolezen odvrnati kot jo zdraviti.

F. K. žzdr.

K zadnjemu potresu v Hercegovini.

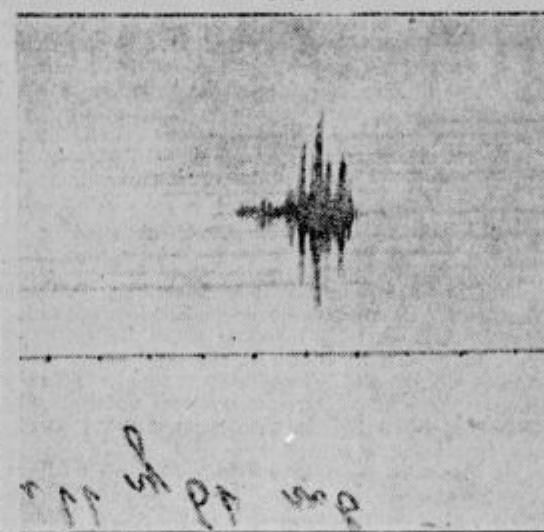
(Iz razgovora z dr. Belarjem.)

Dne 14. februarja t. l. so javili časopisi potres, ki so ga doživele nekatere južne pokrajine naše države, zlasti južna Dalmacija, Hercegovina in deli Makedonije. Nesreča ni bila tako strašna, kakor se je sklepalo po prvih časopisnih poročilih. Povdariti je treba, da pride v južni Dalmaciji in v južnozahodni Hercegovini skoro vsako leto do majhnega potresa, kar je v zvezi z izpremembami temperature konec zime ali v začetku pomladi. Takih »kroničnih« potresov imamo polno po vsej Evropi in so zanimivi le za strokovnjake. Tak potres je bil tudi dne 14. p. m., pač nekoliko močnejši nego običajno, a vendarle tako neznačen, da ga sploh nobena izvenevropska potresna postaja ni registrirala. Da si more ustvariti tudi lajik jasno sliko o vsej zadevi, spominjamo na potres, ki se je pripetil dne 1. januarja preteklega leta in katerega žarišče je bilo prav tako Jadransko morje, le da tedaj nekako sredi med Benetkami in Puljem.

Na zgornji sliki vidimo, kako so registrirali dr. Belarjevi aparati dotični potres, druga (manjša) nam pa kaže, kako so registrirali sedanjega. Res je, da je bilo žarišče lanskega oddaljeno okroglo 120 km od dr. Belarjeve postaje, a sedanjega okroglo 450 km, zato je pa slika lanskega povečana le desetkratno, sedanjega pa stokratno. Že iz tega je razvidno, da je bil letošnji neprimerno neznatnejši nego lanski, kar nam dokazuje, da so lanskega registrirali aparati celo v Kanadi, letšnjega pa niti vse evropske potresne postaje ne, a kljub temu niti lanski ni povzročil kakih posebnih škod. To je umestno povdariti zato, ker je lanskega skušala Italija popolnoma utajiti in se o njem res ni skoro nič pisalo, dočim razširja Italija po neki svoji časopisni agenciji o letošnjem prav tatarske vesti po svetu, tako, da so celo v naše uredništvo prihajale iz vseh koncev Evrope telegrafične prošnje za slike in poročila. — In končno omenjamo še, da napoveduje dr. Be-

lar potres za 16. marca in 16. aprila. (Tudi zadnjega je napovedal uredništvu »Daily Mail« v Londonu že 10 dni poprej.)

Splošno stanje v mariborski oblasti.

(Referat namestnika velikega župana dr. Stareta na prvi seji oblasne skupščine 23. februarja 1927.)

(Dalje.)

Zelo potrebno za mariborsko oblast bi bilo aktiviranje posebnega kulturno-tehničnega oddelka, ki naj bi se lotil sistematičnega dela za osuševanje močvirnatih svetov z drenažiranjem in regulacijo potokov s pomočjo vodnih zadrug. Zemljišča so po zadnjih povodnih na mnogih krajih postala močvirna, vsled česar pri živini v večji meri nastopa metljajost.

Gozdarstvo.

Gozdovi zavzemajo v mariborski oblasti 39% celokupne produktivne zemlje, t. j. 285.661 ha. Največ gozda ima dravograjski kraj s 66%, najmanj okraj Čakovec z 8% celokupne produktivne zemlje. V hribovitih delih naše oblasti, na Pohorju in Kozjaku, v Savinjskih in Koroskih planinah zavzemajo gozdovi 63% celokupne površine in so do 90% v rokah kmetijskega posestnika.

Glavna skrb se v tej panogi posveča racionalni negi in pravilnemu izkoriščanju gozdov. Kmetijski gozdni posestniki dobivajo seme in gozdne sadike deloma iz 5 državnih gozdnih drevnic, iz drevnic okrajnega zastopa v Slovenjgradu in Jugoslov. žumarskega združenja v Slivnici, deloma iz zasebnih drevnic, ki jih je 73. Velike žage s parnim ali turbinskim pogonom, ki jih je v oblasti 1132 s skupno 4107 HP, ter stalne vodne žage, ki jih je 1216, so n. pr. v letu 1926 narezale 320.000 polnih metrov lesa za tehnično uporabo.

Lovstvo.

Od 1075 lovišč v oblasti je 775 občinskih. Občinska lovišča obsegajo skupaj 627.647 ha površine in so dala občinam v letu 1926 871.029 Din zakupnine. Ostala lovišča so samosvoja.

Kakor gozdarstvo, se skuša tudi lovstvo urediti v skladu z lovsko-kulturnimi cilji ter gospodarskimi interesi občin kot lastnic lovišč. Izdale so se uredbe glede omejitve števila lovskih družnikov, glede legitimacij za zaprisežene gozdne in lovske čuvaje, dalje glede ureditve loviških dražb in zakupne dobe ter roka za dražbo. Za last-

nike lovišč je zdaj članstvo v lovski organizaciji obvezno. Tako se skuša moralno in materialno zopet dvigniti lovstvo, ki je bilo po državnem prevratu na škodo občin skoroda uničeno.

Agrarna reforma.

Izvajanja agrarno-reformnih predpisov je v naši oblasti v prvi instanci poverjeno okrožnemu agrarnemu uradu v Mariboru, v drugi instanci agrarni direkciji v Ljubljani. Do leta 1923 je poleg mariborskega obstojal še okrožni agrarni urad v Murski Soboti, ki se je pa ukinil. Vprašanje agrarne reforme je v naši državi različne važnosti zlasti v Prekmurju, kjer je skupno 8309 ha veleposelstniške zemlje. Odsvojeno zemljo prejemajo v zakup osebe, ki se bavijo z obdelovanjem zemlje ter zemlje sploh nimajo ali je nimajo v dovoljni meri. Prvenstvo med njimi imajo vojni invalidi, vdove in sirote vojakov ter vojakov in prostovoljci, ki so se borili za zedinjenje.

Tudi državna rudniška uprava do danes še nim svojega organa pri občeupravnih oblastvih druge stopnje. V prvi instanci vrši to upravo pri nas okrožni rudarski urad v Celju, v drugi rudarsko glavarstvo v Ljubljani.

Šolstvo in stanje izobrazbe.

Kakor sem že v uvodu omenil, je iz oblasne prosvetne uprave izvzeto Medjimurje, kjer so prosvetni posli naloženi okrožnemu načelniku v Čakovcu.

Omenjam tedaj le v organizatornem oziru, da imamo v Medjimurju 1 državno učiteljsko za gojene in gojenke, združeno z internatom, 1 meščansko šolo, združeno z dvorazredno trgovsko šolo ter 61 osnovnih šol.

Na ostalem ozemlju imamo danes 5 državnih srednjih šol, in sicer državne realne gimnazije v Celju, Murski Soboti in Ptuj, gimnazijo v Mariboru in realno v Mariboru. V prvih štirih razredih teh šol, izvenzemski gimnazijo v Mariboru, se poučuje po novem enotnem učnem načrtu, ki ga je mini-

strstvo predpisalo leta 1926. V višjih razredih se poučuje še po starih učnih načrtih. Pogajanja zaradi novega gimnazijskega poslopja v Murski Soboti, kjer je v sedanji zgradbi le 6 vporabljenih šolskih sob, teko počasi, vendar je zagotovljeno že lepo stavbišče.

Meščanskih šol imamo 16 državnih in 2 zasebni s 87 razredi in 3482 učenci. Med temi je 1437 dečkov in 2045 deklic. Med 135 učnimi osebami jih je usposobljenih za meščanske šole 83, za osnovne šole 46, 6 učnih oseb ima nižjo kvalifikacijo. Leta 1926 se je zatvorila meščanska šola v Zalcu, ker lokalni faktorji niso zadostili predpisanim dolžnostim preskrbe šolskih prostorov. Istega leta se je otvorila nova meščanska šola v Mežici.

Učiteljski sta v Mariboru 2 državni in 1 zasebno z 12 letniki, 147 gojenec in 272 gojenk. Studij na učiteljskih podpira država z dijaškimi ustanovami, katerih se je do danes razdelilo v skupnem okroglu znesku 228.000 Din.

Osnovnih šol je v oblasti 376, med temi 4 zasebne. Vse šole imajo 1334 razredov. Poučuje 550 učiteljev in 794 učiteljice ter 4 stalni katehete. Obiskujočih otrok je bilo koncem šolskega leta 1926 55.996, število šolobveznih, a ne obiskujočih 1946. Po narodnosti med otroki je 53.397 Slovencev, 73 Hrvatov, 47 Srbov, 30 Čehov, 3 Poljaki, 4 Rusi, 1102 Nemca, 1271 Madžarov, 9 Italijanov. Pouk je bil na 141 šolah celodnevno, na 71 šolah poldnevno, na 164 šolah nedeljen.

Od početka oblasne uprave do danes se je 13 šol razširilo za po 1 razred, nanovo se je ustanovila dvorazredna osnovna šola v Nedelici, okraj dolnolendavski. V Dolni Lendavi sami se je otvoril otroški vrtec šolskih sester. Enorazrednici v Pečarovicah in Satakovcih, okraj Murska Soba, sta se zaradi neprimernih prostorov ukinili ter preselili v drug šolski okoliš. Zaradi premajhnega števila otrok so se ukinili 3 razredi v Mariboru, 2 v Ptuj.

Zastran manjšinskega šolstva je na osnovi čl. 4 ustave izšel predpis po katerem je na vseh javnih šolah učni jezik državni jezik. Če je v kakem oddelku več nego 30 učencev drugega naroda se zanje odpre vzporednice. V smislu teh določil se je preuredilo 23 osnovnih šol tako da so se šole z madjarskim učnim jezikom sreme-

nile v slovensko s potrebnim številom madjarskih vzporednic.

V zvezi z osnovnim šolstvom omenjam, da se je v letu 1925 in 1926 v Mežici postavilo šolsko poslopje za osnovno in meščansko šolo ter v otroški vrtci, ki je med podeželskimi šolskimi poslopi ne le v gradbenem oziru, temveč tudi zastran notranje opreme edinstveno v vsej državi. Stavbo je omogočila uprava tamošnjega svinčenega rudnika, ki je pristala na to, da v razmerju s svojimi davčno močjo (98,7%) prispeva k vsem gradbenim stroškom. Pod streho je tudi že nova zgradba za osnovno šolo Celje okolica. Projekti za razširjenje šolske stavbe v Sošanju in za zgradbo gimnazijskega poslopja v Murski Soboti so še na papirju.

Manj ugodno je stanje raznih kulturnih institucij v mariborski oblasti, ki niso v državni režiji. Državne podpore gledališčem, znanstvenim in prosvetnim društvom so malenkostne in tako nekatere teh ustanov vzlic svojim velikim zaslugam jedva životarijo. (Dalje.)

Ali si član Mohorjeve družbe?

Zanimivosti

DOBROTA JE SIROTA.

Sovjetska vlada je natisnila Zbornik odlokov kazensko-vzklonice sodišča iz l. 1925. Služil bo kot dodatek k osnovni izdaji kazenskega zakonika iz l. 1921. Posnemamo od tod nekaj poučnih prestopkov zoper grozen § 133. (o prestopkih zoper socialno varstvo). Neka gospa J. je sprejela pod streho 16letno siroto, deklico M., ker je bila brez zasluga in strehe. Pomagala je gospodinji pri delu, dokler ni našla službe. Za slovo je pustila pismo zahvalo za izkazano usmiljenje. Kljub temu je obsojena gospa na 100 rubljev globe (2500 Din), ker ni dobivala M. plače in ni bila vpisana pri delavski zavarovalnici. Obtoženka je zama trdila, da ni v stanju imeti služkinjo s plačo. Obsodili so jo za izkoriščanje pod krinko dobrote. — Neka A. je prišla iz vasi v mesto. Iskala je službo in je medtem stanovala pri rojaku M., kjer je včasih prala in pospravljala (prejela je za to vedno nagrado). Tudi M. je plačal 100 rubljev globe. — Pripomniti je, da je vzklonice sodišče te odloke razveljavilo. Toda število sličnih slučajev znaša več sto, in to kaže, da je kaznovanje za usmiljenost stalna navada pri sovjetskih sodnikih.

DOBRO JE POVEDAL.

Slavni karakterni igralec Bogumil Dawison je bil na odru, kakor tudi v zasebnem občevanju jednat in vedno pripravljen na odgovor. Toda vsled njegove razburljivosti ni bilo dobro priti z njim v konflikt. Z gledališkimi ravnatelji in intendanti se je mnogokrat sprl. V nekem prepiru mu je generalni intendant draždanskega dvornega gledališča, grof Lüttichau, zaklical: »Toda, gospod Dawison, vi pač pozabljate, s kom govorite?« — »O, nikakor ne, ekscelenca,« je odvrnil Dawison ostro, »to vem prav dobro; govorim z najemnikom mojega talenta.«

+ Slabi časi. Lanske pomladi je obnovila nemška železniška uprava predvojno navado in je opremila stranišča v brzovlakih z milom oz. brisačami. Toda sedanje občinstvo je vse drugačno. Milo je sicer izginilo malokdaj, menda ni posebno dobro, zato pa so ukradli potniki tekem šestih mesecev čez 51 tisoč brisač. Vendar je sklenila železniška uprava, da ne opusti svojega početja, poziva le tatove, naj ne sramotijo nemške železnice.

+ Telefonske slike. Dunajski listi poročajo o ustanovitvi »Mittel-Europäisches Zentral-fernbildstelle«, ki bo razpošiljala slike po vseh telefonskih progah srednje in vzhodne Evrope. Neki inženjer je baje patentiral presenečljiv izum: priprost sprejemnik, ki se naveže na telefonski vod vzporedno z navadnim slušalom. Aparat omogoči telefonsko pošiljanje fotografskih slik poljubnih oseb, predmetov, pisem in sl. Posamezni abonenti bodo izhajali celo brez centralne postaje. Ime izumitelja še ni objavljeno.

+ Grob na tenis prostoru. Neki Anglež po imenu Glynn, ki je pred kratkim umrl na otoku Wight ter zapustil premoženja okoli sto milijonov dinarjev, zahteva v oporoki od dedičev, da ga pokopljejo na kakem tenis prostoru. Ako tega ne storiijo, izgubijo pravico do dedščine. V oporoki stoji natančno in razločno, da ne mara biti pokopan v rodbinski grobnici, v kateri je polno vode, pokopališče pa nima nikake kanalizacije. Truplo morajo položiti v svinčeno rakev ter spustiti v grob na gornjem koncu tenis-igrišča v Seagrovu. »Uverjen sem, da bom tam povsem v miru počival,« tako končuje oporoka.

+ Najmlajši avijatik. V Londonu se je izučil za pilota 15 letni Robin Sanders-Clark. Vendar ne sme leteti iz aerodroma več kot tri milje. Ministrstvo za zračno plovbo bo prosil, da mu da dovoljenje prosto upravljati z aeroplanom.

+ 400 letnica postanka Subotice. Letošnje leto poteče 400 let, ko je Szabadka, najemnik nekega madjarskega plemiča, postavil temelje današnji Subotici. Zgradil je malo trdnjavo in jo zasedel z vojaško četo. Szabadka je postal slaven 29. avgusta 1526. po bitki pri Mohaču. Stopil je na čelo vojske, ki je štela 15 tisoč mož in z njo pregnal Turke iz Mačke in enega dela Srema in Baranje. V osvobojenih krajih je ustanovil svojo upravo. Takrat je bila v njegovi oblasti vsa današnja Vojvodina. Stoleval je v Szabadki (Subotici). Ves čas svojega upravljanja se je bojeval. Subotica bo 400 letnico slovesno proslavila.

Gospodarstvo

Stanovanjska akcija mestne občine ljubljanske in gradbena delavnost.

Vladni komisar za mestno občino ljubljansko je, kakor znano, pred meseci zasnoval velikopotezno akcijo za gradnjo stanovanjskih hiš. Kakor čujemo, bodo predpriprave za emisijo 6% obligacijskega posojila v skupnem znesku 30 milijonov dinarjev v kratkem končane. Zanimanje za to posojilo je nepričakovano veliko. Dosedaj je bilo samo od privatnikov podpisanih okoli 4 in pol milijona dinarjev. Ker pa je mestna občina že od početka imela zasigurnih 14 milijonov dinarjev in ker bo naši denarni zavodi, kakor tudi naše javnopravne ustanove podpisale to posojilo šele tedaj, ko se bo izvršila emisija teh obligacij, lahko z gotovostjo računamo, da je že danes zasigurana celokupna vsota.

S tem posojilom bo dana možnost, da se v kratkem času zgradi v Ljubljani približno 400 stanovanj. Kakor je to dejstvo v celoti razveseljivo vendar opazamo na drugi strani pomanjkanje podjetnosti s privatne strani. Stojimo tik pred pričetkom gradbene sezije, nikjer pa ni znakov, iz katerih bi se dalo sklepati, da se bo v letošnji seziji razvila tudi privatna gradbena delavnost, dočim so v Zagrebu priprave za novo gradbeno sezijo v polnem teku. Glasom statistike zagrebskega stanovanjskega odseka namerava v l. 1927 271 meščanov graditi 568 stanovanj za približno 50—60 milijonov dinarjev.

Naša stavbna podjetja tožijo, da vlada v stavbni obrti še popolno mrtvilo. Kakor vse kaže, se ljubljancani preveč zanašajo na akcijo mestne občine. Sicer bo z gradnjo približno 400 novih stanovanj s strani občine v mnogih oziroma stanovanjska beda, nikakor pa ni misliti, da bo brez privatne gradbene delavnosti do jeseni dovolj stanovanj na razpolago. Vsem onim, ki imajo dovoljna finančna sredstva bi bilo torej priporočljivo, da se pravočasno odločijo za gradnjo, ker take stranke nikakor ne morejo reflektirati na stanovanja v mestnih hišah, ki so namenjena predvsem onim, ki za gradnjo stanovanjske hiše nimajo dovolj sredstev na razpolago.

Velike važnosti je v zvezi z gradbeno delavnostjo vprašanje obrestne mere za hipoteke. Če bi se obrestna mera za hipoteke pravočasno znižala vsaj na 7,5%, potem bi se gradbena delavnost hitro razvila. Mestna hranilnica in ostale hranilnice v Ljubljani imajo, kakor čujemo, precejšnja sredstva na razpolago. Na drugi strani pa obstoja z ozirom na povečanje hranilništvov možnost, da se obrestna mera zniža; kajti čim večja so tuja sredstva zavoda tem manjšo relativno stroški za režijske, ki obremenjujejo obrestno mero.

Mestna občina bo svojo dolžnost gotovo v polni meri izpolnila, naj torej isto store tudi privatniki in hranilnice.

Zivinski sejem v Ljubljani. Na živinski sejem, ki se je vršil dne 2. marca v Ljubljani je bilo prigranjenih 474 konj, 6 žrebcev, 113 volov, 56 krav, 7 telet in 87 prašičkov za rejo. Prodanih pa je bilo 91 konj, 4 žrebčeta, 62 volov, 30 krav, 6 telet in 74 prašičkov za rejo. Promet je bil zelo živahen. Cene: voli I. do 9 Din, II. do 7,50, III. do 6,50 Din; krave debele 5—6 Din, krave klobasarije 2,50—3 Din, teleta 10—11,50 Din, vse za kg žive teže. Konji komad 600—4000 Din po kvaliteti, prašički za rejo 175—300 Din komad.

Splošna maloželjezniška družba, d. d., lastnica ljubljanske elektr. cestne železnice je prenesla svoj sedež iz Dunaja v Zagreb. Pri trgovskem sodišču v Zagrebu je bila te dni v smislu konvencije o prenosu sedežev deln. družb (sklenjene med Jugoslavijo in Avstrijo), vpisana v register za društvene tvrdke »Splošna maloželjezniška družba d. d.« (prej Allgemeine österr. Kleinbahngesellschaft). Ta družba je bila l. 1902. ustanovljena od podjetja »Siemens & Halske« in je prejela koncesijo za gradnjo in obrat elektr. cestne železnice v Ljubljani. Prvotna delniška glavnica v znesku 1.200.000 K se je l. 1925 glasom avstrijskega zakona o zlatih bilancah valorizirala na 600.000 avstr. šillingov; vendar pa

se je ob priliki prenosa sedeža družba in protokolacije ta valorizacija delniške glavnice zopet anulirala tako da znaša delniška glavnica sedaj nacionalizirane družbe kakor prvotno 1.200.000 K t. j. 300.000 Din. Glasom statuta je namen družbe sledeči: graditev in pogon električnih normalnotirnih in ozkotirnih železnic, obratovanje že obstoječih železnic nižje vrste, graditev in obratovanje električnih central v svrhu pogona železniških naprav; udeležba ali nakup sličnih podjetij itd. Zakaj družba ni prenesla svojega sedeža v Ljubljano, nam ni znano.

Trgovski stiki med nami in Ameriko. Kakor smo že poročali, se je naš generalni konzul v New Yorku obrnil na vse zbornice v državi s prošnjo, da se mu v svrhu sestave posebnega imenika naših tvrdk vpošljejo tozadevni naslovi in podatki tvrdk, ki bi želele navezati poslovne stike s tvrdkami v Zedinjenih državah. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani poziva interese, naj ji pošljejo podatke o izvoznem predmetu, o razpoložljivih količinah in prodajnih pogojih.

Službeni kurzi za marec. Finančni minister je določil za marec sledeče službene kurze: 1 napoleon 218,80, 1 turška lira 247,30, 1 angl. funt 276,20, 1 dolar 56,80, 1 kanadski dolar 56,40, 1 zlata nemška marka 13,50, 1 poljski zlat, 1 avstrijski šilling 8, 1 belga 7,90, 1 ogrski pengő 9,95, 100 francoskih frankov 233,50, 100 švic. frankov 1095, 100 italijanskih lir 248, 100 hol. goldinarjev 2270, 100 romunskih lejev 34, 100 bolg. levov 41, 100 danskih kron 1513, 100 švedskih kron 1515, 100 norveških kron 1460, 100 peset 350, 100 drahm 73 in 100 češkoslovaških kron 168,50.

Avstrijski trgovci proti povišanju carin. Glavna zveza avstrijskih trgovcev je z ozirom na povišanje carin, o katerem pravkar razpravlja avstrijski parlament, izdelala spomenico, ki navaja glavne argumente proti povišanju carin. Spomenica navaja med drugim, veliko obremenitev konzuma vsled nameravanega povišanja carin. Tako bo povišanje carine na žilo na novo obremenilo konzum za 22,5 milij. šil., povišanje carine na moko pa za 19 milij. šil.; pri tem pa ni upoštevano povišanje cene domačega žita oz. domače moke. Obremenitev cene svežega mesa vsled višje carine bo znašala 1 šilling na kg. Za cenejšje vrste mesa, posebno onega iz Jugoslavije in Rumunije pomeni to povišanje carine enostavno uvozno prepreko. Spomenica smatra to povišanje carin za nadaljevanje napačne politike in izraža bojazan, da bo s tem postavljena razvoju avstrijskega gospodarstva nova velika ovira.

Vprašanje zagrebske elektr. centrale. V Zagrebu se je te dni sestal kombinirani odbor občinskega sveta, da načelno reši vprašanje zagrebske elektr. centrale. Kakor znano je zagrebska mestna občina lani prejela ponudbo švicarske družbe »Motor Columbus« za zgraditev elektr. centrale na Savi pri Krškem. Tudi elektrarna Fala je s svoje strani stavila ponudbo za dobavo toka iz Fale pri Mariboru. V ta namen bi se imel zgraditi poseben daljnovod iz Fale v Zagreb v dolžini 110 km. Kombinirani odbor je na seji dne 1. t. m. enoglasno sklenil, da se odbije ponudba elektrarne Fala, in sicer iz sledečih razlogov. Ponudba Fale glasi samo na 6 let. Stroški za daljnovod bi znašali 125 milij. Din. Sicer bi z gradnjo tega daljnovoda dobila elektr. tok tako zagrebska občina, kakor tudi vsa industrija od Fale do Zagreba, vendar bi bil Zagreb v tem slučaju popolnoma odvisen od Fale. Kombinirani odbor je dalje sklenil, da mestna občina zgradi lastno hidroelektrično centralo pri Krškem, ki bo le 35 km oddaljena od Zagreba. Glede financiranja te gradnje se bodo vršila nadaljnja pogajanja.

Jugoslavija in gospodarska unija podonavskih držav. Budimpeštanski listi se mnogo bavijo s politično mislijo dr. Laze Markovića, ki je pravkar dospel v Budimpešto. Komentira se predvsem razgovor dr. Markovića s poročevalcem Magyar Orszaga, kateremu je dr. Marković med drugim izjavil, da vidi radikalna stranka najboljšo garancijo za obstanek podonavskih držav v gospodarski uniji med Češkoslovaško, Avstrijo, Ogrsko, Jugoslavijo, Rumunsko in Bolgarijo. Radikalna stranka je naziranj, da je prva etapa za oživotvorenje tega načrta zblizanje med Jugoslavijo in Ogrsko. Pogajanja med obema državama se nahajajo že pred zaključkom, vendar sta obe vladi sklenili, da se zaključenje prijateljskega pakta odloži za toliko časa, dokler se med obema narodoma ne razvije čvrst prijateljstva.

Konkurs Banke in štedionice za Primorje. Do 25. februarja, katerega dne je potekel rok za prijavo terjatev v konkurznem postopanju proti Banki in štedionici za Primorje, je bilo prijavljenih terjatev za 30 milijonov Din. Rok za prijavo se je podaljšal do 25. marca.

Francija je sklenila začasno konvencijo glede vojnih dolgov. Iz Pariza se poroča, da se je franc. vlada po dolgotrajnih pogajanjih z ameriško vlado odločila skleniti začasno konvencijo glede vojnih dolgov. Francija se je zavezala plačati tekome leta 10 milijonov dolarjev kot prvo odplačilo na vojni dolg. Poincare je baje spoznal, da ne more izvesti

stabilizacije franka brez inozemske kreditne pomoči. Ker pa Francija še ni ratificirala konvencije za ureditev vojnih dolgov so ji denarna tržišča v New Yorku in Londonu zaprta. Na drugi strani pa so ameriški finančniki spoznali, da imajo od nadaljnje zavlačevanja tega vprašanja le škodo, zato so prevzeli vlogo posredovalca med francosko in ameriško vlado. Pravkar sklenjena konvencija glede plačila prvega obroka na račun amortizacije se ima smatrati kot znak dobre volje a strani Francije. S tem pa je tudi praktično ukinjena kreditna zapor za francoska posojila v Ameriki. Že pretekli teden, ko je Francija izdala konsolidirano posojilo v znesku 4 milijard frankov, se je opazilo, da so največji del tega posojila podpisale ameriške banke.

Konkurzi v Vojvodini in Srbiji. Meseca februarja je bilo otvorenih na teritoriji Srbije in Vojvodine 99 konkurzov in sicer 90 v Srbiji s staro Srbijo in 9 v Vojvodini. V samem Beogradu je bilo v tem mesecu otvorenih 22 konkurzov.

Borza

Dne 3. marca.

DENAR.

Zagreb, Berlin 13.487—13.517 (13.482—13.512), Italija 247.72—249.72 (248.67—250.67), London 275.97—276.77 (275.98—276.78), New York 55.75 do 56.95 (56.75—56.95), Praga 168.30—169.10 (168.30 do 169.10), Dunaj 8.01—8.03 (8.005—8.035), Curih 10.94—10.97 (10.94—10.97), Amsterdam 22.795 do 22.855 (22.795—22.895).

Curih, Belgrad 9.13 bl. (9.13 den.), Budimpešta 90.85 (90.85), Berlin 123.24 (123.15), Italija 22.675 den. (22.73), London 25.23 (25.225), New York 520 (520), Pariz 20.34 (20.34), Praga 15.40 (15.40), Dunaj 73.20 (73.20), Madrid 87.85 (87.855), Bukarest 3.12 (3.18), Sofija 3.725 (3.73), Varšava 57.90 (58), Amsterdam 206.15 (206.15), Bruselj 72.30 (72.30), Kopenhagen 138.60 (138.60).

Dunaj, Devize: Belgrad 12.45, Kodanj 188.95, London 34.41, Milan 31.02, New York 709.15, Pariz 27.73, Varšava 79.10. — Valute: dolarji 706.25, ang. funt 34.88, francoski frank 27.84, lira 31.07, dinar 12.43, češkoslovaška krona 20.98.

Praga, Devize: Lira 146.76, Zagreb 50.19, Pariz 131.75, London 163.25, New York 33.61.

VREDNOSTI PAPIRJI.

Ljubljana, 7 odstot. invest. posoj. 87—88, vojna odškodnina 344 bl., zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 195—198, Ljublj. kreditna 150 den., Merkantilna 99—100, Praštediona 925 den., Kred. zavod 160—170, Strojne 85 den., Trbovlje 420 bl., Vevče 120 den., Stavbna 55—65, Sešir 104 den.

Zagreb, 7 odstot. invest. posoj. 88.50—89.50, vojna odškodnina 342—342.50, Hrv. esk. 104.50 do 105, Hipobanka 64.50—65, Jugobanka 102.50 do 103.50, Praštediona 925—990, Ljublj. kreditna 150 do 153, Sečetera 490—495, Slavonija 30—33, Trbovlje 415—420, Vevče 132—135.

Dunaj, Don-savska-jadr. 86, Alpine 44.30, Kranjska industrijska 50.50, Trbovlje 53.25, Hrv. esk. 14.45, Leykam 13, Gutmann 43, Mundus 150.10, Slavex 12.50, Slavonija 4.

RADIO potrebščine

v največji izbiri stalno v zalogi pri

FRANC BAR, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5 Telef. 407

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 3. marca 1927. Višina barometra 508,8 m

Opazovanja	Barometer	Temperatura	Rel. vlaga	Veter in brzina	Oblačnost	Vrsta padavin		Vredn.	Vredn.	Vredn.
						ob opazovanju	vredn. 7h			
Ljubljana (dvorec)	7 760,4	8,6	95	E 1,5	10	dež	27	11,2	6,6	
	8 760,3	8,6	93	mirno	10	megla				
	14 758,1	9,6	89	WSW 3	10	dež				
	21 761,2	6,6	85	NE 3	10	dež	20			
Maribor	761,1	7,0	94	mirno	10	megla	01	17	7	
Zagreb	760,6	9,0	83	ESE 1,5	10			17	8	
Belgrad	761,2	6,0	83	mirno	0			18	3	
Sarajevo	763,5	6,0	70	E 3	0			16	2	
Skoplje	763,6	8,0	91	mirno	10			15	5	
Dubrovnik	761,0	12,0	59	E 0,5	4			11	7	
Split	761,1	11,0	74	NE 3	2	m. lahko		15	11	
Praga	7 758,2	4,0	—	S 3	7		03	11	3	

Najvišje temperature veljajo za prečni dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajsko vremensko poročilo za 4. marca: oblačno, padavine, temperatura se malo zniža.

Povprečni barometer nižji ko včeraj za 0,5 mm.

Sir H. Rider Haggard:

127

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

Odposlanec se je vrnil v svoj tabor in tekem ene ure se je pričel napad. Španci so privlekli svoja dva topa, ju postavili v daljavi dobrih sto korakov od vrat in nas začeli obstreljevati z železnimi krogli, kakor se jim je poljubilo; v taki oddalji jim naša kopja in pušice niso mogle ničesar storiti. Vseeno nismo rok držali križem. Spoznali smo, da morajo lesena vrata kmalu pasti, in smo pričeli podirati hiše ob njih in zapirati cesto s kamenjem in drugimi rečmi. Zadaj za takim kupom sem dal izkopati globok jarek, preko katerega niso mogli ne konjiki ne topova, dokler ga ne bi zopet zasuli. Ob vsej glavni ulici, ki je držala na veliki trg s piramido, sem postavil druge barikade, zavarovane spredaj in zadaj z jarki, izkopanimi v cesti; in za slučaj, da bi nas Španci poskusili prijeti od strani in prodrati skozi ozke, vijugaste stranske ulice na levi in desni, sem tudi zabarikadiral vse štiri dohode na veliki trg.

Do noči so Španci obstreljevali razbite ostanke vrat in okopov z njimi; pri tem niso naredili posebne škode, samo krogle iz topa in pušk so ubile nekoliko ljudi. Vendar tisti dan niso poskusili naskočiti mesta. Naposled se je znočilo, in njihovo streljanje je utihnilo, ampak z nočjo naše delo ni bilo končano. Večina moških je morala zastražiti vrata in šibke dele ozidja; zbog tega je bila zgradba barikad donaveč prepu-

ščena ženskam, ki so delale pod vodstvom mene in mojih voditeljev. Tudi Otomi se je udeležila dela; njenemu vzgledu so sledile vse gospe, sploh vse mestne ženske; bilo jih je veliko, kajti med Otomijci je bilo mnogo več žensk kot moških; saj jih ješe tisti dan mnogo ovdovelo.

Čuden je bil pogled nanje pri žaru neštetihih bakelj, narejenih iz smolnate smreke, ki je dala mestu ime. Vso noč so se v dolgih vrstah premikale sempatja, opotekajoče se pod pezo z zemljo napolnjene košare ali težkega kamna, kopale z lesenimi lopatami trdo zemljo ali se mučile s podiranjem hiš. Iz ust jim ni prišla najmanjša tožba; mrko, obupno so delale; noben vzdihljaj, nobena solza ni privrela iz njih, niti od onih, ki so tisto jutro izgubile svoje može in sinove, ki so bili vrženi z visokega skalovja, ki obdaja sotesko. Zavedale so se, da bo vsak odpor zaman, ampak med njimi ni bilo čuti glasu, da bi se Špancem udali. One izmed njih, ki so sploh kaj govorile o tem, so rekly z Otomi, da je boljše umreti svoboden kot živeti v suženjstvu; večina njih pa sploh ni zinila besedice; stare in mlade, matere, žene, vdove in device, vse so delale molče in otroci so delali zraven njih.

Ko sem jih gledal, mi je prišlo na misel, da je vse te molčeče potrpežljive ženske moral navdajati nek skupen, obupen namen, katerega so se vse zavedale, o katerem pa nobena ni hotela govoriti.

»Ali boste tudi za svoje gospodarje Tjule tako naporno delale?« je zaklical nek možak v bridki šali, ko je stopala dolga vrsta žensk mimo njega, omagujoč pod težkimi kamni.

»Bedak!« je odgovorila njihova voditeljica, mlada, ljubka ženska visokega rodu; »mar mrtvi tudi delajo?«

»Ne,« je odvrnil šaljivec, »ampak tako zalih kot si ti Tjule ne bodo pobili in dolga bo tvoja vrsta let v suženjstvu. Ej, kako se pa boste rešile?«

»Bedak!« je zopet odgovorila ženska; »mar ugasne ogenj samo vsled pomanjkanja kuriva? Mar mora vsak človek živeti toliko časa, da ga starost pobere? Tako-le se bomo rešile!« Tako rekoče je vrgla bakljo, katero je držala v roki, na tla, jo potisnila s svojimi čevlji v zemljo in odšla s tovorom svojo pot. Tedaj sem bil prepričan, da so imele nek gotov namen, vendar se mi niti sanjalo ni, kako obupen je bil; in Otomi mi ni hotela razodeti skrivnosti te ženske.

»Otomi,« sem ji rekel tisto noč, ko sva se slučajno srečala, »slabo novico imam zate.«

»V resnici mora biti slaba, ako jo v taki uri tako imenuješ,« je odgovorila.

»De Garcia je med našimi sovražniki.«

»Mi je znano, moč.«

»Kako to, da ti je znano?«

»V tvojih očeh sem to zaznala,« je odgovorila.

»Ura njegove znage je blizu, kakor vse kaže,« sem rekel.

»Ni res, predragi, ne njegove ampak tvoje. Ti boš zmagal nad de Garcia, toda zmaga bo zate draga. Moje srce mi pravi; ne vprašaj me, kako ali zakaj. Glej, Kraljica si daje krono na glavo,« in pokazala je na ognjenik Haka, čegar sneg se je rdčeli v jutranji zori; »oditi moraš k vratom; Španci bodo kmalu pokonci.«

Priporočamo LUDSKO KNJIŽNICO (Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani): 19. sv. J. O. Curwood, Kazan, volje p. Kanadski roman 18 Din, vezan 30 Din. — 20. sv. Ed. About, Kralj gora 18 Din, vezan 30 Din. — 21. sv. H. R. Haggard, Jutrasja vrezda 30 Din, vez. 40 Din. — 22. sv. Otrčala kapljana Granita. Popolnovanje okoli sveta. Roman v treh delih. 48 Din, vez. 58 Din.

Glasba

Izvajanje Beethovne IX. simfonije v Ljubljani bo brez dvoma postavilo naše mesto v vrsto onih mest, ki pomenjajo nekatere glasbene centre. To pa tudi po vsej pravici, saj trdno pričakujemo, da bo umetniško podajanje dela, ki je eno največjih in najpomembnejših del v vsej svetovni glasbeni literaturi stalo pri nas na visoki umetniški stopnji, ki je dosegljiva s tako odličnim aparatom, kakor je ta, ki sodeluje na tej ljubljanski izvedbi. Konstatirati moramo že danes, da vlada za ta koncert v našem mestu in v bližnjih krajih veliko zanimanje. Vstopnice so že v razprodaji v Matični knjižarni. Ravno tam se bo dobivala pred koncertom tudi podrobna razlaga celoga dela in pa besedilo slovenskega prevoda Schillerjeve ode »Radost, ki tvori sklepni del IX. simfonije. Koncert se vrši v četrtek, dne 10. t. m. ob 20. uri v Unionski dvorani.

Vse občinstvo, ki se zanima za Beethovno IX. simfonijo, opozarjamo, da bo predaval o tem delu v torek, dne 8. t. m. ob 6. uri zvečer v pevski dvorani Glasbene Matice naš najodličnejši glasbeni skladatelj dr. Mantuani. Njegovo predavanje bo usmerjeno v lažje razumevanje IX. simfonije. Predavanje priredi ravnateljstvo konservatorija v Ljubljani.

Sport

TEKME ZA PREHODNI POKAL LNP.

Pričetek nogometne sezone.

Kot prvi prireditelj letošnje nogometne sezone se vršita v nedeljo, 6. t. m. na igrišču SK Ilirije dve tekmi I. kola za prehodni pokal LNP, in sicer se vrši ob 14. uri tekma Hermes : Krakovo, ob 15.45 pa tekma Ilirija : Panonija. Tekmovanje za prehodni pokal LNP se nadaljuje nato vse nedelje in praznike do 27. t. m., s katerim dnem se prične že prvenstvene tekme. Pokal hrani letos SK Ilirija, pokalni prvak LNP za 1926, dočim si je leta 1925 pridelal pokal SSK Maribor.

I. in II. kolo pokalnih tekem bo našim klubom najprimernejši trening, da dvignejo formo svojih moštov in jih pripravijo za težje naloge, predvsem za odločilne tekme za prehodni pokal LNP, ki pridejo po dosedanjih dispozicijah podveze na 25. t. m. ter 3. in 10. aprila. Zanimanje publike se bo v nedeljo osredotočilo pač na start Ilirije in Hermes, ki stojita na prvih mestih ljubljanske prvenstvene tabele in ki oba nastopita s prenovljenim moštvom.

AVSTRIJSKA LAHKA ATLETIKA 1926.

O metih smo že poročali. Danes o hoji, o skoku itd.

Kühnel je v hoji edini, ki se lahko postavi v mednarodno vrsto; dokaz njegove izborne kvalitete je velika njegova zmaga nad Rusom Kalininom. 3 km je prehodil Kühnel v 13:57, 5000 m v 24:22, 10.000 m v 50:02. Le pomisli 5 km v 24 minutah, 10 km pa v 50 minutah. 50 km je prehodil »Gustle« v 5 urah 9 minutah in 3 sekundah.

V teku čez leso 110 m so najboljši Weilheim, Wessely in Teschka, 153, 154 in 157. Wessely je postal tudi mednarodno prvovrsten desetbojnik in je dosegel v tej tekmi že 6824 točk.

Zelo se pričujejo Avstrijci, da nimajo prvovrstnih skakalcev! Skoki 1.8 m v višino, 7 m na daljavo, 3.60 m ob palici so najnižja znamka, s katero moremo stopiti v mednarodno vrsto; in vendar jih ne doseže sedaj noben Avstrijec. Edino Tirolec Lang kaže v skoku s palico uspehe, ki so vsaj nekoliko častni. V skoku v višino ima avstrijski rekord Haselsteiner z 1.815 m; lani je skočil Paquie 1.78 m visoko. Avstrijski rekord v skoku na daljavo ima Egger z lepo znamko 7.26 m; lani se temu rekordu niti oddaleč ni nihče približal. Weilheim je skočil 6.72 m daleč. Rekord v skoku s palico je imel Haselsteiner z zmerno višino 3.15 m, zelo je rekord zboljšal omenjeni Lang na 3.545 m. V troskoku je bil najboljši Beck 13.48 m, za njim König 13.20.

Kakor vidimo, je za Avstrijce najbolje, če ne gredo v Amsterdam, razen če gredo gledat in se učiti.

SE POLICIJA NIC NE OPRAVI.

Romani imajo ves drug temperament kot mi, posebno še, če je podprt od velikega blagosinja. In v Južni Ameriki je to oboje lepo združeno. Zadnje nedeljo bi se bila morala vršiti v stadionu glavnega argentinskega mesta Buenos Aires odločilna tekma med vodilnima kluboma. V polčasju je bilo razmerje 0:0. Takoj jo odmoru so vdrl gledalci na igrišče in so prisilili sodnika in igralee, da so se umaknili v kabine. Na igrišče je prišla policija na konjih, a je rabila celo uro preden je spravila vročkrvneže z igrišča ven.

FAŠIZEM IN SPORT.

Povedali smo že, da je povabil generalni tajnik fašistične stranke vse predsednike sportnih klubov in društev v Rim, da se pogovorijo o skupni sportni organizaciji in da obvarujejo sport pred razcepljenjem. Na zborovanju so sklenili, naj pride vse sportno gibanje Italije pod nadzorstvo italijanskega olimpijskega odbora; in tega odbora predsednik je imenovan na predlog generalnega tajnika fašistične stranke Odboru je podrejenih 32 narodnih sportnih zvez, ki se bodo zanimale za gojitve posameznih sportnih penog. Predsednik teh 32 sportnih zvez pa na predlog predsednika odbora imenuje — generalni tajnik fašistične stranke. V fašističnem uradnem listu bo izšla ali je že izšla tozadevna naredba. Lepše pač ne more biti.

© Naprodaj je železna postelja z modro-cem in ena steklena omarica. Študentovska št. 13, II.

V globoki žalosti sporočamo pretužno vest, da je naš predobri oče, stari oče, brat in stric, gospod

Josip Kompare

blokovnik drž. žel.

dne 3. marca ob 17 v 63 letu starosti po mukepolni bolezni previden s sv. zakramenti za umirajočce mirno v Gospodu zaspal.

4. t. m. ob 16 iz čuvajnice št. 86 poleg Truplo blagopokojnika prepeljemo dne gorenjskega kolodvora na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana VII, 4. marca 1927.

Helena, soproga.

Slavo, Josko, Ciril, sinovi

Fanči, Minka, Cilka, hčere.

In ostali sorodniki.

Čenjenim čitateljem se priporočajo naslednje tvrdke:

Prodajalna K. T. D. (H. Ničman) Ljubljana, Kaplarjeva ul. 2.	TEOD. KORN kierarsko in instalcijsko podjetje Ljubljana Poljanska cesta št. 8	Martinc, Černe & Komp. dr. z o. z., pleskarska in črkoslik. tvrdka, LJUB- LJANA, Igriška ul. 6	Rudolf Radovan tapetnik Ljubljana, Krekov trg 7
FRANC FUJAN krovstvo in zaloga strošnih potrebščin Ljubljana - Galjeva 9.	KLOBUKE perilo i. dr. modno blago kupite najceneje	Blaž Jančar pleskar Ljubljana, Breg	Platnice za lanski letnik „Ilus- triran. Slovenca“ ima v zalogi Knjigovoznica K. T. D. v Ljubljani.
IVAN JAVORNIK mesar Ljubljana, Domobranska c. 7 Stojnica poleg Zmajskega mostu	PRI AMERIKANCU LJUBLJANA, Stari trg 10 Zaloga telovadnih potrebščin	K. Pečenko trgovina vseh vrst usnja in čevljiarskih potrebščin Ljubljana, Sv. Petra cesta 32	Jakob Kavčič parna pekarna Ljubljana, Gradišče 5 Podruž.: Prešernova 14
Angeloslav Hrastnik manufakturna trgovina Ljubljana, Karlovska c. 8	Deželna lekarna pri „Mar. Pomaga“ Mr. ph. M. Leustek Ljubljana, Resljeva cesta 1	PRISTOU & BRICELJ črkoslikarja, Ljubljana Aleksandrova c. 1 Telef. 908 Ustan. 1903	Peter Žitnik splošno kleparstvo LJUBLJANA Poljanska cesta 31

MALE OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1:50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglaš 3 ali 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe iščejo

BLAGAJNICARKA išče mesta. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1530.

Proste službe

Prodajalka

večja v špecer. stroki, se sprejme v Ljubljani. — Ponudbe upravi lista.

Žagar se sprejme za takojšen nastop za rezanje trdega lesa. Dobra plača, stalno mesto. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod: »Izkušen žagar« št. 1534.

Kmečko dekle

pridno in dobro, sprejemem kot služkinjo. — Naslov v upravi pod št. 1500.

POSTREZNICO

pridno in pošteno, sprejemem. Zaposlenost od 8. do pol 16. ure dnevno. Naslov v upravi: 1451.

Stanovanja

Lepo opremlj. SOBA z elektr. razsvetljavo, se takoj odda. — Naslov v upravi lista pod št. 1528.

Opremljena SOBA se odda gospodu. Resljeva cesta 12, pritl., desno.

Kdo kupi?

Pozor čevljarji!

Proda se nov levoročni čevljarški stroj za 3350 D. — Poizve se v upravi »Slovenca« pod št. 1495.

Kdo proda?

Vsakovratno **zlato kupuje** po najvišjih cenah Černe, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Kupim 70 m³ žamanih hrastovih PODNIC

I. vrste, v dimenzijah: 43 mm, 2.60 m, 2.70 m dolgih in 50 mm, 2.80 m in 2.50 m dolgih. Dobava in plačilo takojšna. Ponudbe na upravo lista pod: »Hrastove podnice« št. 1511.

Naša obrt

Na hrano

400 Din mesečno — se sprejmejo gospodje, Srbska in domača kuhinja. — Kolodvorska ulica 27.

ZNIZANE CENE! NOGAVICE

razne vrste, vezena, naravnice, vezalke, žepne robce in drugo galanterijsko in kratko blago nudi tvrdka

Osvald Dobeic

Ljubljana, Pred škofijo 15 — in Sv. Jakoba trg št. 9. Na debelo! Znižane cene!

Tvrdka A. VOLK

Ljubljana, Resljeva cesta 24 nudi najceneje vse vrste pšenično moko in druge mlevske izdelke.

zahtevajte cenik!

Volna - bombaž

za strojno pletenje in ročna dela, dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA, Stari trg 12 - Židovska 4.

Izjava.

Podpis. Ja-
nez Virant, nez Virant, posest. na Rašici št. 8 - preključim vse žaljivke, ki sem jih dne 13. febr. 1927 izrekel v »Segovi« gostilni v Vel. Laščah in v »Žužkovi« gostilni na Rašici zoper Janeza in Marjeto Glač iz Rašice št. 19, ter se jima zahvaljujem, da sta odstopila od zasebne obtožbe. - Na Rašici, 1. III. 1927. JANEZ VIRANT.

Dotični

ki je našel ali vzel na ljublj. kolodvoru torbico z listinami, glasečimi se na ime Ljudmila Velikojna, je naprošen, da iste

vrne, ker jih oseba nujno rabi. Vse ostalo najditelj lahko obdrži, samo listine naj pošlje anonimno na naslov: L. V., Telče, p. Tržišče. 1535

Zid med Vami in med boleznimi dihalnih organov naj bodo vedno pastilje

VALDA

Lete so pravi talisman, s katerim se lahko obvarujete zlih učinkov mraza, megle in mokrote, kakor tudi opasnih bacilov in drugih kužnih kal, ki jih raznaša prah; one Vas čuvajo prehlada, grlobola, vnetja, krhlija, bronhijalnih katarjev, hripe itd. ali pa Vam pomagajo, da jih brž odpravite.

Dobe se v vseh lekarnah in drogerijah.

MESARIJA

prekajevalska se da na račun zaradi bolezni. — Naslov v upravi pod št. 1532.

Otvoritev čevljiarske delavnice!

Naznanjam, da sem poleg svoje trgovine s čevlji

otvoril še špecialno delavnico za popravilo čevljev.

Sprejemajo se v popravilo čevlji vseh tovarniških znamk in popravila snežnih čevljev ter tudi izdelava vseh vrst čevljev po meri.

Vsa dela se izvršujejo pod vodstvom priznanega strokovnjaka g. M. Peternele.

Naročila in popravila se sprejemajo v trgovini čevljev, Sv. Petra cesta 6.

Se priporoča

M. TREBAR

Ljubljana, Sv. Petra cesta 6.

Špecerijska trgovina

C. KNEZ

Celje, Glavni trg št. 10

kupuje vse deželne pridelke kakor: fižol, kumno, janež, kuhano maslo, vosek, strd, orehe, suhe gobe itd. po najvišji ceni.

Iščemo zanesljivega in večšega

šoferja

ki je obenem elektromonter. Imeti mora oba izpita. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1496

L. MIKUS

LJUBLJANA, MESTNI TRG 15
izdelovatelj dežnikov
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih palic
Stari dežniki se nanovo preoblečejo

12. Dunajski mednarodni sejem

13.—19. marca 1927.

(Tehniški semenj: od 13. do 20. marca.)

Mednarodna razstava

AVTOMOBILOV in MOTORNIH KOLES

Poljska posebna razstava

TEHNIČNE NOVOSTI in IZNAJDBE

Reklamna razstava

POLJEDELSKA VZORČNA RAZSTAVA

»DOMAČA ŽIVAL«

(Razstava za oskrbo in nego živali)

RAZSTAVA HRANIL in NASLADIL

Brez potnega vizuma! S sejmsko izkaznico in potnim listom prost prehod čez mejo v Avstrijo.

Znatno znižane vozne cene na jugoslov., ogrskih, čehoslov. in avstrijskih železnicah, na donavskih in jadranskih parobrodih. Ogrski potni vizum samo pri prestopu čez mejo! Nikak vizum pri potovanju preko Čehoslovaške!

Sejmske IZKAZNICE po Din 40.— se dobivajo pri

»WIENER - MESSE« A. G., WIEN VII.

kakor tudi pri časnih zastopstvih v Ljubljani:

Avstrijski konzulat, Turjaški trg 4

Zveza za tujski promet v Sloveniji, Aleksandrova 8

Josip Zidar, Dunajska cesta 31.

Objava.

»Stovarištvu Nepreradenih Duvana v Ljubljani« je potreben magacin za shranjevanje tobaka v listih z rapoložljivim prostorom približ. 2.800 kvadrat. metrov.

Pogoji prevzema v zakup tega skladišča se morejo videti vsak delovni dan v pisarni Stovarišta ali na uradni deski tobačne tovarne in mestnega magistrata.

Interesenti se pozivajo, da najdalje do 1. aprila 1927 določijo »Stovarištvu Nepreradenih Duvana v Ljubljani« svoje ponudbe, opremljene s 5 Din v taksnih znamkah. Ponudbi je priložiti skico in opis magacina, z naznačenjem kvadratne površine vsakega nadstropja magacina, kakor tudi vse ostale pogoje za zakup magacina.

Iz pisarne »Stovarišta Nepreradenih Duvana v Ljubljani«, FMBR. 65 — od 2. marca 1927.

Razpis.

Prostovoljno gasilno društvo Trnava-Št. Rupert razpisuje oddajo ZIDARSKIH DEL za nov gasilni dom z obširno dvorano in s stranskimi prostori v Trnavi. — Načrt, stavbni in plačilni pogoji so na ogled vsako popoldne pri načelniku Josipu Jarb, šol. upravit. v Orli vasi pri Braslovčah. — Ponudbe je vložiti najkasneje do 16. marca 1927 pri imenovanem načelniku.

Zahvala. - Povodom prerane in bridke izgube naše srčno ljubljene hčerke in sestrice

Slavice Rozman

smo prejeli toliko izrazov sočutja, da se nam je za iste nemogoče zahvaliti posameznim. — Tem potom izrekamo najlepšo zahvalo č. duhovščini, novomeškim železničarjem, prav posebno pa še pevcem za ganljive žalostinke. — Prav toplo zahvalo tudi gđ. Aleksi Zupanovi in gđ. Anici Kokaljevi, ki sta se izkazali tako velikodušni in požrtvovalni v teh bridkih dneh. Obenem se iskreno zahvaljujemo vsem za poklonjene vence in cvetje, kakor vsem ostalim, ki so se udeležili zadnjega spremstva naše miljenke.

Novo mesto, 3. marca 1927.

Zalujoči ostali.